

รายงานผลการศึกษา
ของคณะกรรมการวิสามัญศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากยานพาหนะ
การก่อสร้าง และอื่น ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร

ด้วยในคราวประชุมสภากรุงเทพมหานคร สมัยประชุมสามัญ สมัยแรก (ครั้งที่ ๓) ประจำปี พุทธศักราช ๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๖ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบตั้งคณะกรรมการวิสามัญศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากยานพาหนะ การก่อสร้าง และอื่น ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

๑. นายพุทธิพัชร์	ธัญญารัตนมนต์
๒. นายสรารุช	อนันต์ชล
๓. นางสาวภัทราภรณ์	เก่งรุ่งเรืองชัย
๔. นายฉัตรชัย	หมอดี
๕. นายอานุกาพ	ธารทอง
๖. นายธนวัฒน์	เชิดชูกิจกุล
๗. นางสาวรัตติกาล	แก้วเกิดมี
๘. นางสาวนิภาพรรณ	จิ่งเลิศศิริ
๙. นางสาวปิยะวรรณ	จระกา
๑๐. นายจิรเสกข์	วัฒนมงคล
๑๑. นายสุทธิชัย	วีรกุลสุนทร
๑๒. นางสาวมธุรส	เบนท์
๑๓. นางสาวนภัสสร	พลระวีพงศ์
๑๔. นายชาติรี	วัฒนเขจร
๑๕. นางสาววรรณุช	สวยคำข้าว
๑๖. ว่าที่ร้อยตรี วิรัช	ต้นชนะประดิษฐ์

คณะกรรมการวิสามัญฯ ได้ประชุมครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๖ ที่ประชุมมีมติเลือก นายพุทธิพัชร์ ธัญญารัตนมนต์ เป็นประธานกรรมการ นายฉัตรชัย หมอดี เป็นรองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง นางสาวรัตติกาล แก้วเกิดมี เป็นรองประธานกรรมการ คนที่สอง และเลือกนายสัมพันธ์ สิทธิเนถาวร เป็นเลขานุการ คณะกรรมการวิสามัญฯ มีการประชุมทั้งสิ้น ๑๕ ครั้ง โดยมีรายละเอียดการศึกษา ดังนี้

ความเป็นมา

กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมืองของประเทศ ทำให้มีประชากรอาศัยอยู่จำนวนมาก เป็นเมืองที่มีโอกาสในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว มีการดำเนินกิจกรรม และการขยายทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญหลายแห่ง ทำให้กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองที่มีความหนาแน่นทั้งในแง่ของที่พักอาศัย อาคารสูงและจำนวนประชากร รวมถึงมีการใช้ระบบคมนาคมขนส่งค่อนข้างสูง จำนวนยานพาหนะมากและสภาพการจราจรติดขัด ประกอบกับกิจกรรมอื่นที่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษ นอกเหนือจากยานพาหนะที่สำคัญ คือ กิจกรรมการก่อสร้างระบบขนส่งสาธารณะระบบราง ส่งผลให้ กรุงเทพมหานครยังคงประสบปัญหาหมอกพิษทางอากาศและเสียงมาอย่างต่อเนื่อง

จากข้อมูลการเฝ้าระวังคุณภาพอากาศในพื้นที่กรุงเทพมหานครโดยกรมควบคุมมลพิษ และสำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร ในปี ๒๕๕๙-๒๕๖๗ พบว่า ฝุ่นละอองขนาดเล็ก ($PM_{2.5}$) บริเวณริมถนน ซึ่งเกิดจากรถยนต์ดีเซล และปัญหาก๊าซโอโซน (O_3) บริเวณพื้นที่ทั่วไป ยังคงเป็นปัญหาสำคัญและมีค่าเกินมาตรฐาน คือ เนื่องจากสภาพอากาศนิ่ง ทำให้ระดับฝุ่นละอองขนาดเล็ก ($PM_{2.5}$) เฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง มีค่าสูงกว่าค่ามาตรฐานในพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร จากข้อมูลของกรมการขนส่งทางบกในปี ๒๕๖๗ พบว่าจำนวนรถยนต์สะสมทุกประเภท ที่จดทะเบียนในกรุงเทพมหานครกว่า ๑๐ ล้านคัน และในแต่ละวันยังมีรถยนต์จำนวนมากที่มาจากพื้นที่ต่าง ๆ อีกด้วย ทำให้สภาพการจราจรในกรุงเทพมหานครถือได้ว่าอยู่ในขั้นวิกฤติ การได้รับมลพิษทางอากาศมีความสัมพันธ์กับการเสียชีวิตที่เพิ่มขึ้นจากกลุ่มโรคระบบทางเดินหายใจ กลุ่มโรคระบบหัวใจ และระบบไหลเวียนโลหิต ซึ่งเมื่อเราหายใจสูดดมฝุ่นละออง $PM_{2.5}$ อนุภาคของฝุ่นสามารถเข้าไปได้ถึงถุงลมปอด (Alveoli) และเนื้อเยื่อสมองสามารถก่อให้เกิดโรคมะเร็งปอดและโรคสมองเสื่อมได้ กรุงเทพมหานครได้ตระหนักและให้ความสำคัญ โดยมีการจัดทำแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๕๖ - ๒๕๗๕) ยุทธศาสตร์มหานครปลอดภัย ประเด็นยุทธศาสตร์ปลอดภัย แผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ เพื่อแก้ไขปัญหาข้างต้น

อย่างไรก็ตาม จากการดำเนินการตามนโยบาย และแผนปฏิบัติราชการดังกล่าว ในปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๗ พบว่า มีปริมาณฝุ่นละออง $PM_{2.5}$ เกินมาตรฐานในบางพื้นที่โดยเฉพาะพื้นที่กรุงเทพมหานครชั้นใน และหากขาดการวางแผนบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ปัญหาอาจจะทวีความรุนแรงขึ้น ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนได้ในอนาคต สภากรุงเทพมหานครได้เห็นความสำคัญจึงได้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากยานพาหนะ การก่อสร้าง และอื่น ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นการป้องกัน เตรียมพร้อมรับมือและแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง $PM_{2.5}$ อย่างเป็นระบบและยั่งยืน

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาสถานการณ์การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากยานพาหนะ การก่อสร้าง และอื่น ๆ ในเขตกรุงเทพมหานครของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในกรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๑ หน่วยงาน ได้แก่ สำนักสิ่งแวดล้อม สำนักอนามัย สำนักการแพทย์ สำนักพัฒนาสังคม สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักการโยธา สำนักการจราจรและขนส่ง สำนักการศึกษา สำนักการคลัง สำนักเทศกิจ และสำนักการระบายน้ำ หน่วยงานภายนอกกรุงเทพมหานคร จำนวน ๔ หน่วยงาน ได้แก่ กรมควบคุมมลพิษ กรมการขนส่งทางบก องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ และบริษัท ขนส่ง จำกัด เพื่อนำมาวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากฝุ่นละออง $PM_{2.5}$ ในกรุงเทพมหานครอย่างยั่งยืน รองรับสถานการณ์ปัญหาวิกฤติฝุ่นละออง $PM_{2.5}$ ในอนาคต

โดยขอบเขตการศึกษาคครอบคลุมในทุกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ปัญหาวิกฤติฝุ่นละออง $PM_{2.5}$ ประกอบด้วย ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แหล่งกำเนิด ผลกระทบต่อสุขภาพ มาตรการต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เทคโนโลยีในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง $PM_{2.5}$ แผนพัฒนาต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากยานพาหนะ การก่อสร้าง และอื่น ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร ดังต่อไปนี้

๑. สถานการณ์มลพิษพื้นที่กรุงเทพมหานครในปัจจุบัน
๒. มาตรการที่กรุงเทพมหานครดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกพิษในมิติต่าง ๆ
๓. การบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการขนส่งทางบก องค์การขนส่งมวลชน

กรุงเทพ กรมควบคุมมลพิษ

๔. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการวิสามัญฯ

ผลการศึกษา

จากการประชุมของคณะกรรมการวิสามัญศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกพิษจากยานพาหนะ การก่อสร้าง และอื่น ๆ ในเขตกรุงเทพมหานครและได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ข้อมูลด้านการจัดการปัญหาฝุ่นละออง PM_{2.5} โดยมีสาระสำคัญในเรื่องที่ศึกษา สรุปได้ดังนี้

๑. สถานการณ์มลพิษพื้นที่กรุงเทพมหานครในปัจจุบัน

สถานการณ์ฝุ่นละออง PM_{2.5} ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ช่วงปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๖ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ กำหนดมาตรฐานค่าฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.5}) ในบรรยากาศโดยทั่วไป ค่าเฉลี่ยในเวลา ๒๔ ชั่วโมง จะต้องไม่เกิน ๕๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (มคก./ลบ.ม.) และกำหนดมาตรฐานค่าเฉลี่ยในเวลา ๑ ปี จะต้องไม่เกิน ๑๕ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (มคก./ลบ.ม.) โดยในพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีค่าฝุ่นละอองเกินมาตรฐานในช่วงเดือนตุลาคมถึงเมษายน และมีแนวโน้มลดลงทุกปี จำนวนวันที่ปริมาณฝุ่นละอองอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเพิ่มขึ้น โดยปี ๒๕๖๓ พบจำนวน ๒๙๖ วัน ปี ๒๕๖๔ พบจำนวน ๒๙๔ วัน ปี ๒๕๖๕ พบจำนวน ๓๑๐ วัน และปี ๒๕๖๖ พบจำนวน ๒๖๑ วัน (ตั้งแต่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๖ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ปรับลดมาตรฐานค่าฝุ่นละออง PM_{2.5} ในบรรยากาศโดยทั่วไป ค่าเฉลี่ยในเวลา ๒๔ ชั่วโมง จะต้องไม่เกิน ๓๗.๕ มคก./ลบ.ม.)

๑.๑ แหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศในพื้นที่กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น

- การผลิตในอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ร้อยละ ๓
- การเผาขยะและวัสดุการเกษตร ร้อยละ ๔
- การเผาไหม้เชื้อเพลิงของเตาเผา ร้อยละ ๔
- การปิ้งย่าง ร้อยละ ๔
- การเผาไหม้เชื้อเพลิงของหม้อต้มไอน้ำ ร้อยละ ๘
- กิจกรรมอื่น ๆ ร้อยละ ๑๖ เช่น การก่อสร้าง
- การจราจรขนส่งทางถนน ร้อยละ ๖๑ แบ่งเป็นสัดส่วน ดังนี้ รถจักรยานยนต์ ร้อยละ ๑ รถยนต์ส่วนบุคคล ร้อยละ ๗ รถโดยสาร ร้อยละ ๘ รถบรรทุก ร้อยละ ๒๑ และรถบรรทุกส่วนบุคคล ร้อยละ ๒๔

๑.๒ สถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ แบ่งเป็น

- ๑.) สถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศของกรุงเทพมหานคร ๗๔ จุด ได้แก่
 - สถานีตรวจวัดแบบตู้คอนเทนเนอร์ ๔ สถานี
 - รถตรวจวัดคุณภาพอากาศ ๔ คัน

- สถานีตรวจวัดติดตั้งบนเสาเหล็ก ๒๓ สถานี
- เครื่องตรวจวัด PM_{2.5} และสถานีเสาเหล็ก PM₁₀ ๒๓ สถานี
- เครื่องตรวจวัดในสวนสาธารณะ ๒๐ แห่ง

๒.) สถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศของกรมควบคุมมลพิษ ๑๒ สถานี

๒. มาตรการที่กรุงเทพมหานครดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษในมิติต่าง ๆ

๒.๑ สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร

มาตรการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ มีดังนี้

๒.๑.๑ การคาดการณ์สถานการณ์ฝุ่น PM_{2.5} สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ ๗ วัน

๒.๑.๒ แผนการดำเนินการของกรุงเทพมหานคร โดยมีการแบ่งมาตรการต่าง ๆ ตามค่าฝุ่นละออง PM_{2.5} เป็น ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับที่ ๑ : ค่าฝุ่นละอองไม่เกิน ๓๗.๕ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (มคก./ลบ.ม.)

- มาตรการติดตามเฝ้าระวัง (๕ มาตรการ) : วิจัยหาต้นเหตุของฝุ่น, แจ้งข้อมูลเบาแสทาง Traffy Fondue, มีการพยากรณ์ล่วงหน้า ๓ วัน, ตั้งศูนย์ข้อมูลคุณภาพอากาศ, ขยายระบบการติดตาม และแจ้งเตือน ฝุ่นระดับแขวง ๑,๐๐๐ จุด

- มาตรการกำจัดการต้นตอ (๕ มาตรการ) : ตรวจสอบคุณภาพอากาศเชิงรุกในโรงงาน, ตรวจจับควันดำจากต้นตอ, ควบคุมการเผาในที่โล่ง, เปิดเผยข้อมูลป้ายทะเบียนรถและผลการตรวจมลพิษจากโรงงาน, สนับสนุนการใช้น้ำมันดีเซลไฟฟ้าและใช้ CCTV ตรวจจับทะเบียนรถปล่อยควันดำ

- มาตรการป้องกันประชาชน (๕ มาตรการ) : โครงการธำรงคุณภาพอากาศในโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร, แสดงค่าฝุ่นบนป้ายประชาสัมพันธ์การจราจร, พัฒนาพื้นที่ปลอดฝุ่น, เพิ่มพื้นที่สีเขียว, แจ้งเตือนค่าฝุ่นทางช่องทางโซเชียลเน็ตเวิร์ค วันละ ๑ ครั้ง

ระดับที่ ๒ : ค่าฝุ่นละอองระหว่าง ๓๗.๖ - ๕๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (มคก./ลบ.ม.)

- มาตรการติดตามเฝ้าระวัง : ดำเนินตามมาตรการระดับ ๑

- มาตรการกำจัดการต้นตอ (๔ มาตรการ) : เพิ่มความถี่ในการตรวจสอบคุณภาพอากาศเชิงรุกในโรงงาน, ตรวจจับควันดำจากต้นตอ, การก่อสร้าง, กวดขันควบคุมการเผาในที่โล่ง ดำเนินคดีผู้กระทำผิด

- มาตรการป้องกันประชาชน (๓ มาตรการ) : แจ้งเตือนค่าฝุ่นทางช่องทางโซเชียลเน็ตเวิร์ค วันละ ๓ ครั้ง, เฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพ, สร้างความเข้มแข็งและดูแลสุขภาพประชาชน เช่น สายด่วนสุขภาพ ๑๖๔๖

ระดับที่ ๓ : ค่าฝุ่นละอองระหว่าง ๕๑ - ๗๕ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (มคก./ลบ.ม.)

- มาตรการติดตามเฝ้าระวัง (๓ มาตรการ) : ดำเนินตามมาตรการระดับมาตรการกำจัดการต้นตอ ลดปริมาณการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลในช่วงโมงเร่งด่วนบริเวณ Low Emission Zone, ควบคุมการก่อสร้าง, ควบคุมการเผาในที่โล่ง ดำเนินคดีผู้กระทำผิด

- มาตรการป้องกันประชาชน (๑ มาตรการ) : การแจ้งเตือนค่าฝุ่นดำเนินตามมาตรการระดับที่ ๑, การดูแลป้องกันผลกระทบในโรงเรียน

ระดับที่ ๔ : ค่าฝุ่นละอองมากกว่า ๗๕ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (มคก./ลบ.ม.)

- มาตรการติดตามเฝ้าระวัง : ดำเนินตามมาตรการระดับที่ ๑

- มาตรการกำจัดการจราจร (๗ มาตรการ) : ลดปริมาณการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลในช่วงโมงเร่งด่วน บริเวณ Low Emission, Zone ห้ามจอดรถริมถนน, จำกัดเวลารถบรรทุกขนาดใหญ่เข้าพื้นที่, ประสานสถานประกอบการลดการเผาไหม้เชื้อเพลิง, เลี่ยงเส้นทางรถบรรทุกขนาดใหญ่, ควบคุมการระบายมลพิษทางอากาศจากโรงงานอย่างเข้มงวด, สนับสนุนกลไกการใช้อำนาจของท้องถิ่น

- มาตรการป้องกันประชาชน (๑ มาตรการ) : มีการแจ้งเตือนประชาชน, การดูแลป้องกันผลกระทบในโรงเรียน เช่น พิจารณาปิดโรงเรียน, ออกประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญในกรุงเทพมหานคร

๒.๑.๓ ผลการตรวจแหล่งกำเนิดฝุ่นละออง PM_{2.5} ของกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ ถึง ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๗ ดังนี้

- สถานประกอบการ/โรงงาน : จำนวน ๓๔๘ แห่ง ตรวจสอบ ๑๒,๗๗๓ ครั้ง ต้องปรับปรุง ๘ แห่ง
- แพลนท์ปูน : จำนวน ๑๒๐ แห่ง ตรวจสอบ ๑,๗๗๒ ครั้ง ต้องปรับปรุง ๑๗ แห่ง
- สถานที่ก่อสร้าง : สำนักงานเขต จำนวน ๒๑๙ แห่ง ตรวจสอบ ๓,๔๒๗ ครั้ง ต้องปรับปรุง ๓๓ แห่ง และสำนักการโยธา จำนวน ๓๐๖ แห่ง ตรวจสอบ ๒,๑๑๒ ครั้ง ต้องปรับปรุง ๑ แห่ง
- ถนน/ท่าทราย : จำนวน ๒๓ แห่ง ตรวจสอบ ๓๒๘ ครั้ง
- ตรวจควันดำในสถานที่ต้นทาง : จำนวน ๓,๒๕๘ คัน ต้องปรับปรุง ๑๙ คัน
- ตรวจจับรถยนต์ปล่อยควันดำ : จำนวน ๑๖๔,๑๙๖ คัน ห้ามใช้ ๒,๔๖๕ คัน
- ตรวจรถโดยสาร : จำนวน ๔๐,๗๕๕ คัน ห้ามใช้ ๑๒๘ คัน
- ตรวจรถบรรทุก : จำนวน ๑๐๘,๒๗๖ คัน ห้ามใช้ ๕๙๖ คัน
- กิจกรรมรถคันนี้ลดฝุ่น ระหว่างเดือนธันวาคม ๒๕๖๖ - กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ : จำนวน ๒๖๕,๑๓๐ คัน

๒.๑.๔ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการรถยนต์ที่ปล่อยควันดำเกินค่ามาตรฐาน

๑) พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ผู้บังคับใช้ กรมการขนส่งทางบก

- ประเภทรถยนต์ขนาดใหญ่ : รถบรรทุก รถโดยสารประจำทาง รถโดยสารประจำทางระหว่างจังหวัด และรถตู้โดยสาร

- สภาพผู้บังคับใช้ : ๑. ห้ามใช้ (พ่นเครื่องหมายห้ามใช้) ๒. ปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท

๒) พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ผู้บังคับใช้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

- ประเภทรถ : รถยนต์ทุกประเภท

- สภาพผู้บังคับใช้ : ๑. ห้ามใช้รถ ๒. ปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท

๓) พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้บังคับใช้ พนักงานเจ้าหน้าที่ (ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร ได้แก่ เจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานคร)

- ประเภทรถ : รถยนต์ขนาดเล็ก รถเก๋ง รถปิกอัพ รถตู้
- สภาพผู้ใช้บังคับ : ห้ามใช้รถ (ติดสติ๊กเกอร์ห้ามใช้)

๒.๑.๕ ช่องทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์สถานการณ์ฝุ่นละออง PM_{2.5}

- เว็บไซต์ www.airbkk.com และ www.prbangkok.com
- Facebook: กองจัดการคุณภาพอากาศและเสียง สสส., สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร
- แอปพลิเคชัน AirBKK
- Traffy Fondue
- Display Board ป้ายประชาสัมพันธ์การจราจร

๒.๒ สำนักอนามัย

สำนักอนามัยมีมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกพิษทางอากาศจากแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนี้

๒.๒.๑ ตรวจสอบคุณภาพอากาศเชิงรุกในโรงงาน: กรุงเทพมหานครเป็นเจ้าภาพในการเข้าไปตรวจสอบการปล่อยมลพิษเชิงรุกของโรงงาน ดังนี้

- เข้าไปตรวจสอบการปล่อยมลพิษของโรงงานว่าเป็นไปตามมาตรฐานที่รัฐกำหนดหรือไม่
- ออกคำแนะนำและคำสั่งให้แก้ไขการปล่อยมลพิษในกรณีโรงงานมีการปล่อยพิษเกินค่ามาตรฐาน โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่ฝุ่นหนาแน่น
- ดำเนินการทางกฎหมายหรือประสานงานเพื่อเพิกถอนใบอนุญาต สำหรับผู้ประกอบการที่ไม่มี การแก้ไขการปล่อยพิษให้ได้มาตรฐาน
- ประสานงานกับภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมข้อมูลและพัฒนาฐานข้อมูลการปล่อยมลพิษภายในกรุงเทพมหานครเพื่อติดตามข้อมูลการจัดการมลพิษในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง
- แสดงผลข้อมูลมลพิษของโรงงานเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับรู้ถึงสถานการณ์ปัจจุบันแล้วรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการปรับปรุงคุณภาพอากาศของผู้ประกอบการ

๒.๒.๒ การบริหารจัดการเพื่อลดมลพิษจากควันรูปในศาลเจ้า

ศาลเจ้าในพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีจำนวน ๗๑ แห่ง มีการจุดธูป ประทัด และกระดาดเป็นจำนวนมากในช่วงเทศกาล ซึ่งทำให้เกิดฝุ่นละอองและสารมลพิษ สารโลหะหนัก ได้แก่ โครเมียม นิกเกิล ตะกั่ว และแมงกานีส และสารก่อมะเร็ง เช่น สารเบนซิน บิวทาไดอิน เบนโซเอไพรีน และเนื่องจากมีประชาชนจำนวนมากเข้ามาประกอบพิธีกรรมต่างๆ ทำให้เกิดความแออัด และอากาศไม่ถ่ายเท

สำนักอนามัยดำเนินการร่วมกับสำนักงานเขตอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ในการจัดการและป้องกันฝุ่นละอองจากควันรูป ตรวจเยี่ยมศาลเจ้า เพื่อรณรงค์ป้องกันมลพิษทางอากาศในช่วงเทศกาลตรุษจีน หรือเทศกาลสำคัญของชาวไทยเชื้อสายจีน

๒.๒.๓ การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพลักษณะฌาปนสถาน

ฌาปนสถานเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศประเภทหนึ่งที่มีส่วนทำให้เกิดปัญหาฝุ่นละออง PM_{2.5} ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งจากข้อมูลรายงานของสำนักงานเขตพบว่า ในกรุงเทพมหานครมีฌาปนสถานที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๒๘ จำนวน ๓๐๘ แห่ง มาตรการในการแก้ไขปัญหาคาถาเผาศพของวัด มีดังนี้

- ให้วัดผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งฌาปนสถาน แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงเตาเผาศพให้ได้มาตรฐานเตาเผาศพปลอดมลพิษแบบ ๒ ห้องเผา ตามมาตรฐานกรุงเทพมหานคร
- ควบคุม กำกับให้ผู้ปฏิบัติงานฌาปนกิจศพ (สัปเหร่อ) มีการปฏิบัติงานเผาศพอย่างถูกวิธี
- รณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชน งดเว้น หลีกเลี้ยงหรือลดจำนวนการใส่วัสดุสิ่งของ หรือของใช้ส่วนตัวของผู้ตายและอื่นๆ ลงไปในหีบศพเกินความจำเป็น

การดำเนินงานที่ผ่านมา สำนักอนามัยมีการดำเนินการจ้างเหมาตรวจสุขภาพสิ่งแวดล้อม โดยเก็บตัวอย่างจากการเผาศพที่ปนเปื้อนในเถ้าหนัก (Bottom Ash) ของวัดในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น ๘ วัด และดำเนินการเก็บตัวอย่างอากาศที่ระบายนจากปล่องเมรุเผาศพ ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมฌาปนกิจศพของวัดในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น ๖ วัด การนิเทศฌาปนสถานในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน ๓๐๘ แห่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือให้ผู้ดำเนินการฌาปนสถานมีการควบคุมมลพิษอากาศที่เกิดจากการฌาปนกิจศพของฌาปนสถานที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งตามกฎหมายว่าด้วยสุสานและฌาปนสถาน เพื่อลดการปล่อยมลพิษอากาศจากแหล่งกำเนิดมิให้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน และเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง PM_{2.5} ในกรุงเทพมหานคร

๒.๒.๔ แผนในการรองรับผลกระทบจากสถานการณ์ฝุ่นละออง PM_{2.5} มีดังนี้

- ระยะ ๑ : ค่าฝุ่นละออง ๐ – ๕๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (มคก./ลบ.ม.) จัดเตรียมหน้ากากอนามัยเพื่อแจกประชาชนป้องกันฝุ่นละออง จัดทำข่าวประชาสัมพันธ์ ประชาสัมพันธ์ความรู้วิธีการป้องกันตนเอง การเข้าถึงข้อมูลคุณภาพอากาศด้วยตนเองให้ประชาชนทราบ ประกาศแนวทางเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์
- ระยะ ๒ : ค่าฝุ่นละออง ๕๑ – ๙๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (มคก./ลบ.ม.) เผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์ และแจกหน้ากากอนามัยให้ประชาชนกลุ่มเสี่ยง เผยแพร่ข่าวให้ประชาชนตระหนักแต่ไม่ตระหนก และใส่ใจต่อสถานการณ์ เมื่อค่า ๗๖ µg./m³ ขึ้นไปติดต่อกันเกิน ๓ วัน ให้หน่วยบริการออกหน่วยแพทย์ส่วนกลางออกหน่วยรณรงค์ป้องกันภัยสุขภาพจากมลพิษ
- ระยะ ๓ : ค่าฝุ่นละออง ๙๑ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (มคก./ลบ.ม.) ขึ้นไป แจกหน้ากากอนามัยป้องกันฝุ่นละอองให้ประชาชนกลุ่มเสี่ยง เผยแพร่ข่าวให้ประชาชนอยู่ภายในที่อยู่อาศัย งดการทำกิจกรรมกลางแจ้ง

๒.๒.๕ มาตรการในการรับมือสถานการณ์ฝุ่นละออง PM_{2.5} ของสำนักอนามัย มีดังนี้

- ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชน การป้องกันและดูแลตนเองจากภัยอันตรายที่เกิดจากฝุ่นละออง PM_{2.5} แก่ประชาชน แจกหน้ากากอนามัย สื่อประชาสัมพันธ์
- แผนปฏิบัติงานเชิงรุก ออกหน่วยแพทย์และสาธารณสุขเคลื่อนที่ให้บริการรักษาโรคเบื้องต้น แจกหน้ากากอนามัย เจลล้างมือ

- เฝ้าระวังด้านภัยสุขภาพ แจ้งเตือนและเฝ้าระวังโรคและภัยสุขภาพในประชาชน ติดตามสถานการณ์มลพิษ ประกาศพื้นที่เหตุควบคุมเหตุรำคาญเมื่อค่าฝุ่นเกินมาตรฐาน

การบูรณาการดำเนินงานแก้ไขปัญหา มีการประสานกระทรวงสาธารณสุข และภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน ในการประสานข้อมูลและร่วมดำเนินการสุ่มศึกษาเชิงรุกในโรงเรียนจัดกิจกรรมให้สุ่มศึกษา สนับสนุน หน้ากากอนามัย สื่อประชาสัมพันธ์แก่ครู นักเรียน

๒.๒.๖ มาตรการเพิ่มเติมในช่วงที่ค่าฝุ่นมีการแปรปรวนและผกผัน ดังนี้

- จัดทำแผนปฏิบัติงานหน่วยบริการสาธารณสุขเคลื่อนที่และ/หรือหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ สัปดาห์ละ ๒ ครั้ง ในระยะเวลา ๑ เดือน

- จัดทีมออกหน่วยฯ ในพื้นที่ที่รับผิดชอบชุมชนละ ๒ ครั้ง/สัปดาห์ และแจกหน้ากากอนามัยให้ประชาชนที่มาใช้บริการจำนวน ๕ ชิ้นต่อคน

- ลงพื้นที่ชุมชนและเยี่ยมติดตามผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยง แจกหน้ากากอนามัยให้กลุ่มเสี่ยง จำนวน ๕ ชิ้นต่อคน

- แจกหน้ากากอนามัยให้ผู้รับบริการกลุ่มเปราะบางที่มาใช้บริการที่ศูนย์บริการสาธารณสุข จำนวน ๕ ชิ้นต่อคน

๒.๓ สำนักการแพทย์

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาด้านมลพิษทางอากาศจากฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ซึ่งนับเป็นปัญหาสำคัญที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติด้านสุขภาพและสาธารณสุข ฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) เกินค่ามาตรฐานจะเกิดในช่วงเดือนธันวาคมถึงกุมภาพันธ์ และมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นทุกปี กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจและการคมนาคมของประเทศไทย รวมถึงมีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและยานพาหนะบนท้องถนนที่เพิ่มปริมาณอย่างรวดเร็ว สภาพปัญหาการจราจรที่คับคั่งทำให้เกิดปัญหาหมอกพิษทางอากาศที่เป็นปัญหาหลักสำคัญของการเพิ่มขึ้นของฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) หากฝุ่นละอองขนาดเล็กเกินมาตรฐานค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง มากกว่า ๕๐ มคก./ลบ.ม. ทำให้การตายด้วยระบบทางเดินหายใจเพิ่มขึ้น ๗% - ๒๐% การป่วยด้วยโรกระบบทางเดินหายใจเพิ่มขึ้น ๕.๕% การตายด้วยระบบหัวใจและหลอดเลือดเพิ่มขึ้น ๒% - ๕% การป่วยด้วยระบบหัวใจและหลอดเลือดเพิ่มขึ้น ๕.๓% ผู้สูงอายุป่วยด้วยระบบทางเดินหายใจเพิ่มขึ้น ๑๗% ผู้สูงอายุป่วยด้วยโรกระบบหัวใจและหลอดเลือดเพิ่ม ๗.๖% และสภาพปอดในเด็กแย่ลง

สำนักการแพทย์จึงได้ดำเนินการจัดตั้งคลินิกมลพิษ จำนวน ๕ แห่ง ตามแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง PM_{2.5} ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ภายใต้แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหา มลพิษด้านฝุ่นละออง” นอกจากนี้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบสามารถเข้ารับบริการที่โรงพยาบาลสังกัดสำนักการแพทย์ทั้ง ๑๑ แห่ง สำนักการแพทย์มีการประเมิน และการรับมือเชิงสุขภาพต่อฤดูกาลฝุ่นในฤดูกาลนี้ และอนาคต ประกอบด้วย

- ติดตามสถานการณ์ค่าฝุ่นละอองอย่างต่อเนื่อง โดยเมื่อค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กมีค่าเกินมาตรฐานจะมีการเปิดให้บริการคลินิกมลพิษทางอากาศ

- ให้บริการสายด่วนสุขภาพ ๑๖๔๖ ในการให้คำปรึกษาและให้ความรู้ด้านผลกระทบต่อสุขภาพ

- ประชาสัมพันธ์ค่าฝุ่นละอองในช่องทางต่าง ๆ ของโรงพยาบาล การสร้างสื่อประชาสัมพันธ์แก่ผู้รับบริการ
- ติดตั้งเครื่องกรองอากาศในพื้นที่ให้บริการแก่ประชาชน
- สำรวจและลดแหล่งกำเนิดฝุ่นในโรงพยาบาล
- กำชับมาตรการป้องกันการเกิดฝุ่นละอองในพื้นที่ก่อสร้างของโรงพยาบาลในสังกัดสำนักการแพทย์
- มีระบบบำบัดน้ำเสียโรงพยาบาล ให้ได้ตามมาตรฐานน้ำทิ้งก่อนปล่อยทิ้ง

๒.๔ สำนักพัฒนาสังคม

สำนักพัฒนาสังคมดำเนินการลดการเผาต่อซังและฟางข้าวในพื้นที่การเกษตร เพื่อลดปัญหาหมอกพิษและฝุ่นละออง PM_{2.5} ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ดังนี้

๒.๔.๑ กรุงเทพมหานครมีพื้นที่ปลูกข้าว ๘๐,๙๘๘.๐๓ ไร่ อยู่ในพื้นที่ ๑๐ เขต โดยในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ พบจุดความร้อน (HOT SPOT) ๙ จุด พื้นที่เขตหนองจอก จำนวน ๔ แขวง พบจุดความร้อน ทั้งหมด ๖ จุด (แขวงละ ๑ จุด ยกเว้นแขวงกระทุ่มราย มีจุดซ้ำ ๓ จุด) เขตลาดกระบัง ๒ จุด แขวงละ ๑ จุด (แขวงชุมทอง และแขวงคลองสองต้นนุ่น) และเขตคลองสามวา ๑ จุด (แขวงสามวาตะวันออก)

๒.๔.๒ การรณรงค์ลดการเผาในพื้นที่การเกษตร

สำนักพัฒนาสังคมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ลงพื้นที่รณรงค์และประชาสัมพันธ์งดการเผาในพื้นที่ ๓ เขต ที่ตรวจพบจุดความร้อน โดยเกษตรกรเสนอให้กรุงเทพมหานคร สนับสนุน ๕ ด้าน และสำนักพัฒนาสังคมได้นำข้อเสนอมาจัดทำแผนปฏิบัติการการรณรงค์ให้เกษตรกรลดการเผาต่อซังข้าว และวัสดุการเกษตร ดังนี้

๑) กิจกรรมนำฟางข้าวออกจากพื้นที่การเกษตร

- ประสานงานกับผู้นำเกษตรกร และติดตามผลการดำเนินการตามความร่วมมือระหว่างมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติและเกษตรกร ในการช่วยเหลือนำฟางข้าวออกจากพื้นที่ให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

๒) กิจกรรมส่งเสริมให้เกษตรกรใช้จุลินทรีย์ย่อยสลายต่อซังฟางข้าว

- จัดทำแผนให้ความรู้ และประสานกรมพัฒนาที่ดินเพื่อขอความอนุเคราะห์สารเร่งซูเปอร์พด.๒ ใช้สาธิตทำน้ำหมักและมอบให้เกษตรกรนำไปหมักจุลินทรีย์เพื่อย่อยต่อซังและฟางข้าวในพื้นที่นาของตนเอง

- ลงพื้นที่ให้ความรู้ อบรมการใช้สารเร่งซูเปอร์ พด.๒ ร่วมกับสถานีพัฒนาที่ดิน และเกษตรกรพื้นที่กรุงเทพมหานคร

๓) กิจกรรมเครื่องอัดฟางพร้อมรถแทรกเตอร์

- ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลรายชื่อผู้ให้บริการรถอัดฟางข้าว และสรุปข้อมูลรายชื่อส่งให้เกษตรกร/ประชาชนที่ใช้บริการ

- สำรวจข้อมูลการให้เงินทุน สินเชื่อสำหรับเกษตรกรในรายที่ต้องการจัดซื้อเครื่องอัดฟาง และลงพื้นที่เพื่อประชาสัมพันธ์เงื่อนไขการให้เงินกู้ร่วมกับโรงรับจำนำกรุงเทพมหานคร

๔) กิจกรรมโรงเก็บฟางข้าวอัดก้อน

- สำรวจแหล่งเงินทุน/กองทุนต่าง ๆ ที่เกษตรกรสามารถกู้ยืมได้ เช่น กองทุนสงเคราะห์เกษตรกร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ และลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์เงื่อนไขการกู้เงินของแหล่งเงินทุน

๕) กิจกรรมสนับสนุนน้ำมันเชื้อเพลิงให้เกษตรกรในการสูบน้ำเข้านาสำหรับหมักตอซังด้วยจุลินทรีย์

- กำหนดพื้นที่เป้าหมายและสำรวจความต้องการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง พร้อมจัดส่งรายชื่อเกษตรกรที่มีความต้องการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อขอรับการสนับสนุน

- ประสานการรับบัตรน้ำมันที่ ปตท. มอบให้ เพื่อจัดสรรให้เกษตรกร

สำนักพัฒนาสังคม ส่วนการฝึกอาชีพ

สำนักพัฒนาสังคม โดยโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ได้มีการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหามลพิษและฝุ่นละออง PM_{2.5} โดยมีโครงการส่งเสริมการดัดแปลงรถเก่าเป็นรถไฟฟ้า (EV Conversion) และโครงการส่งเสริมการจัดทำเครื่องฟอกอากาศอย่างง่าย รายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. การส่งเสริมการดัดแปลงรถเก่าเป็นรถไฟฟ้า (EV Conversion) โดยได้จัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรของ กทม. ให้มีความสามารถในการทำยานยนต์ไฟฟ้าดัดแปลง ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างมูลนิธิส่งเสริมการออกแบบอนาคตประเทศไทย สสส. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี กองโรงงานช่างกล (กรก.) และโรงเรียนฝึกอาชีพฯ การดำเนินการ ดังนี้

- กองโรงงานช่างกล นำรถขนาด ๒ ตัน ๔ ล้อ ยี่ห้อ Isuzu NLR ๑๓๐ แรงม้าดัดแปลงเป็นรถไฟฟ้า ณ กองโรงงานช่างกล หนองแขม

- โรงเรียนฝึกอาชีพฯ เข้าร่วมศึกษาและจัดทำคู่มือหลักสูตรระยะสั้น “ยานยนต์ไฟฟ้าดัดแปลง” เพื่อให้ประชาชนได้ศึกษาและนำไปใช้ประโยชน์ โดยโรงเรียนฝึกอาชีพฯ ประเมินแล้วว่าการดัดแปลงรถยนต์ส่วนบุคคลอาจจะยังไม่คุ้มค่า ในระยะแรกเห็นควรนำมาใช้ในการดัดแปลงสำหรับรถโดยสารขนาดเล็ก เช่น รถสองแถว รถกะป้อ ซึ่งเป็นเส้นเลือดฝอยรับ - ส่งผู้โดยสารในระยะทางสั้น ๆ

- ปัญหาของการเปลี่ยนเครื่องยนต์เป็นยานยนต์ไฟฟ้า คือ แบตเตอรี่ที่มีราคาสูง และการจดทะเบียนกับกรมการขนส่งทางบกที่มีข้อกำหนดมาก ค่าธรรมเนียมค่อนข้างสูง รวมถึงสามัญวิศวกรที่เป็นผู้ตรวจรับรองการจดทะเบียนมีจำนวนน้อย ซึ่งหากกรุงเทพมหานครโดยกองโรงงานช่างกล มีวิศวกรเครื่องกลจำนวนมาก ได้ศึกษาการเปลี่ยนเครื่องยนต์จากรถต้นแบบ สามารถเป็นผู้รับรองการจดทะเบียนได้ในราคาที่ถูกลง จะเป็นการส่งเสริมให้การเปลี่ยนเครื่องยนต์ได้ง่าย และสะดวกมากขึ้น

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ตัวชี้วัดที่ ๑.๓ กำหนดให้มีปริมาณรถยนต์ที่ได้ปรับเปลี่ยนเป็นยานยนต์ไฟฟ้าดัดแปลงเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๔๐,๐๐๐ คัน ภายในปี ๒๕๗๐ อยากรขอให้ทางคณะกรรมการวิสามัญฯ ผลักดันให้รัฐบาลช่วยสนับสนุนในการเปลี่ยนรถราชการของกรุงเทพมหานคร เป็นรถยนต์ไฟฟ้าด้วย

๒. การส่งเสริมการจัดทำเครื่องฟอกอากาศอย่างง่าย เกิดจากการเริ่มต้นของผู้อำนวยการโรงเรียนฝึกอາซิฟ กทม. (อาทร สังข์วัฒนะ) ในการคิดค้น ทดลอง และการนำไปใช้งาน รายละเอียดดังนี้

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้มอบหมายให้โรงเรียนฝึกอາซิฟ กทม. (อาทร สังข์วัฒนะ) ดำเนินการสร้างเครื่องกรองฝุ่น PM_{2.5} ต้นแบบ โดยได้มีการทดลองสร้างหลายรูปแบบ จนได้เครื่องกรองฝุ่นต้นแบบมีส่วนประกอบหลัก คือ พัดลมหม้อน้ำรถยนต์ Power supply ของเครื่องคอมพิวเตอร์ pc ซึ่งอุปกรณ์เหล่านี้เป็นอุปกรณ์มือสอง โครงไม้ และผ้ากรองฝุ่น เครื่องต้นแบบดังกล่าวเน้นความประหยัดด้วยการนำวัสดุเหลือใช้ นำกลับมาใช้ใหม่ ช่วยลดขยะอุตสาหกรรม ใช้พลังงานไฟฟ้าน้อยเนื่องจากเป็นพัดลม ๑๒V ทำให้ประหยัดค่าไฟฟ้า และสามารถใช้พลังงานได้หลากหลาย เช่น การใช้ไฟฟ้าปกติ หรือ Solar cell หรือแบตเตอรี่รถยนต์ ต้นทุนในการสร้าง ประมาณไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท

เมื่อสร้างเสร็จจึงดำเนินการทดสอบภายในห้องระบบปิด ผลปรากฏว่าเครื่องต้นแบบมีประสิทธิภาพในการลดฝุ่นได้ในระดับ ๐.๐๑ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร แสดงให้เห็นว่า เครื่องกรองฝุ่นนี้ผ่านเกณฑ์ปลอดภัย และมีดัชนีคุณภาพอากาศ (AQI) อยู่ในระดับ ๐ - ๕๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในพื้นที่ปิดขนาดไม่เกิน ๓๒ ตารางเมตร รวมทั้งยังราคาประหยัด ส่งเสริมให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยสามารถเข้าถึงได้

ปัจจุบันได้มีการพัฒนาเครื่องฟอกอากาศให้มีรูปแบบสวยงามเป็นโคมไฟญี่ปุ่นเสร็จเรียบร้อยแล้ว จำนวน ๒ เครื่อง และได้มอบให้กับโรงเรียนวัดไผ่เหลือง เขตดอนเมือง นอกจากนี้ได้ดำเนินการเผยแพร่ความรู้ไปหลายช่องทาง เช่น ถ่ายทอดความรู้การสร้างเครื่องกรองฝุ่นฯ ให้โรงเรียนสุเหร่าใหม่ เขตสวนหลวง และประสานสำนักการศึกษาจัดทำคลิปวิดีโอเพื่อเผยแพร่ให้โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร รวมถึง โรงเรียนฝึกอาซิฟฯ ดำเนินการทำคลิปวิดีโอเผยแพร่ทาง Youtube เพื่อให้ประชาชนสามารถสร้างเครื่องฟอกอากาศด้วยตนเองได้ต่อไป

โรงเรียนฝึกอาซิฟ กทม. (อาทร สังข์วัฒนะ) กำลังดำเนินการสร้างเครื่องกรองฝุ่น PM_{2.5} ไปทดลองใช้ในบ้านประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๒ หลัง และห้องเรียนหรือสถานที่ทำงานในพื้นที่ปิดขนาดไม่เกิน ๓๒ ตร.ม. ของโรงเรียนฝึกอาซิฟฯ จำนวน ๑๐ แห่ง เพื่อทดสอบประสิทธิภาพ

๒.๕ สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

การดำเนินการระงับเหตุและป้องกันการเผาในที่โล่งในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ดังนี้ บทบาทของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในฐานะเลขานุการของกองอำนาจการป้องกันภัยกรุงเทพมหานคร ที่มีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้อำนวยการ ดังนี้

๒.๕.๑ แผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕

- จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร
- เตรียมจัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ร่วมกับสำนักงานเขตและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรณีเกิดภัยระดับ ๒
- ติดตามสถานการณ์ เพื่อเตรียมการให้ความช่วยเหลือประชาชนได้ทันต่อเหตุการณ์ร่วมกับสำนักงานเขต

- สรุบบทเรียน โดยการรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลสถิติในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ พร้อมรายงานผลการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้ผู้บริหารกรุงเทพมหานครทราบ

๒.๕.๒ แผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาภัยแล้งของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อให้ส่วนราชการภายในสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยใช้เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมและรับมือกับสาธารณภัยที่เกิดจากภัยแล้ง เช่น ปฏิบัติการป้องกันและระงับอัคคีภัยและบรรเทาสาธารณภัยอื่น ๆ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับปัญหาไฟไหม้หญ้า เป็นต้น

๒.๕.๓ ประกาศกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๖ เรื่องมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟไหม้หญ้าบริเวณพื้นที่รกร้างว่างเปล่าในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบกับนำมาตราการทางด้านกฎหมายและมาตรการทางด้านภาษีมาบังคับใช้และแจ้งสำนักงานเขตพื้นที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ ดังนี้

- สำรวจพื้นที่รกร้างว่างเปล่า
- งดการเผาซากวัชพืชหลังการเก็บเกี่ยวพืชผลทางการเกษตร เพื่อทำการเพาะปลูกใหม่
- งดการเผาขยะมูลฝอย การเผาหญ้า เศษกระดาษในชุมชนและบริเวณริมถนนสองข้างทาง
- จัดทำรั้วกันรอบพื้นที่ของตนเอง เพื่อป้องกันมิให้ผู้อื่นนำขยะมาทิ้ง
- กรุงเทพมหานครได้กำชับให้ทุกสำนักงานเขตตรวจสอบปรับปรุงข้อมูลพื้นที่รกร้างว่างเปล่าที่เสี่ยงต่อการเกิดเพลิงไหม้ และประสานสถานีตำรวจนครบาลท้องที่กวดขันจับกุมผู้ที่กระทำการเผาหญ้าและลูกหลานสร้างความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมาย อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๒๐ มีโทษจำคุกไม่เกิน ๗ ปี และปรับไม่เกิน ๑๔๐,๐๐๐ บาท หรืออาจเข้าข่ายเป็นความผิดตามมาตราอื่น ๆ ซึ่งมีโทษหนักกว่า

๒.๕.๔ มีหนังสือถึงสำนักงานเขต เรื่องการปฏิบัติการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง PM_{2.5} ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๖๖ โดยมีหนังสือ ที่ กท ๑๘๐๓/๑๖๗ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๖ ถึงผู้อำนวยการเขต จัดส่งมาตรการป้องกันไฟไหม้หญ้าและกองขยะในพื้นที่รกร้างว่างเปล่าในเขตกรุงเทพมหานคร ให้สำนักงานเขต เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติและส่งรายงานผลการดำเนินการฯ ให้สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ภายในวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เพื่อสรุปและรวบรวมนำเรียนผู้บริหารกรุงเทพมหานครทราบ

๒.๕.๕ ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๖๕ ตัวชี้วัดที่ ๑.๔ จำนวนจุดความร้อนในพื้นที่กรุงเทพมหานครลดลง โดยได้จัดทำแผนการดำเนินงานตามตัวชี้วัดและภารกิจตามยุทธศาสตร์การพัฒนากรุงเทพมหานคร ตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร กำหนดให้กองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัยดำเนินการประชาสัมพันธ์ และสร้างความเข้าใจ เพื่อสร้างความปลอดภัยจากอัคคีภัยและมลพิษให้กับชุมชน และร่วมตรวจสอบการเผาในที่โล่งชุมชนริมทางและการเผาขยะกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยรายงานผลการดำเนินการมายังสำนักงานอำนวยการสาธารณสุขทุกเดือน เพื่อรวบรวมรายงานความก้าวหน้าโครงการ/กิจกรรมในส่วนที่รับผิดชอบตามตัวชี้วัดระบบบริหารจัดการแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร (BMA Digital Plans)

จุดสำคัญอยู่ที่การเกิดเหตุเพลิงไหม้หญ้าหรือขยะ ส่วนใหญ่จะเกิดจากการตั้งใจเผาของมนุษย์ ดังนั้นการประชาสัมพันธ์ การอบรมให้ความรู้ การชี้ให้เห็นถึงผลเสียที่เกิดขึ้นเพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดี จึงเป็นสิ่งจำเป็น รวมถึงการใช้กฎหมายเข้ามาดำเนินการจะช่วยลดปัญหาดังกล่าวได้

๒.๖ สำนักการโยธา

สำนักการโยธามีมาตรการการป้องกันฝุ่นละอองที่เกิดจากการก่อสร้างและการตัดแปลงอาคาร ดังนี้

๒.๖.๑ ดำเนินการแจ้งเป็นเงื่อนไขแนบท้ายใบอนุญาตก่อสร้าง ตัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร (แบบ อ.๑) และใบรับแจ้งการก่อสร้าง ตัดแปลง รื้อถอนอาคาร ตามมาตรา ๓๙ ทวิ (แบบ ยผ.๔) ให้ปฏิบัติตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๖) และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๖๗ (พ.ศ. ๒๕๖๓)

๒.๖.๒ ดำเนินการตรวจสอบอาคารที่อยู่ระหว่างการก่อสร้าง หรือตัดแปลง ให้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และแผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตามรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (กรณีอาคารเข้าข่ายจัดทำ EIA) และมาตรการในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๖๗ เป็นประจำทุกเดือน ร่วมกับ สำนักสิ่งแวดล้อมและสำนักงานเขตพื้นที่ ทั้งนี้ หากเกิดปัญหาฝุ่นละอองในการก่อสร้าง สำนักการโยธาจะให้ระงับการก่อสร้างไว้ก่อนและแจ้งให้มีการแก้ไข หากยังฝ่าฝืนก็จะสั่งให้หยุดก่อสร้างทันที

๒.๖.๓ การออกแบบอาคารลดความร้อน เพิ่มพื้นที่สีเขียว รวมถึงนโยบายต่าง ๆ ที่กรุงเทพมหานคร มีแผนจะดำเนินการ

- ปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีนโยบายใช้นวัตกรรมของวัสดุในการออกแบบอาคาร เช่น สีสะท้อนความร้อน ที่จะช่วยระบายความร้อนของอาคารได้ดียิ่งขึ้น
- หน่วยงานของรัฐมีนโยบายเพื่อป้องกันความร้อนด้วยการใช้ระแนงไม้เทียม สร้างเงาเงาให้กับผนังอาคาร และมีการพ่นไอน้ำเพื่อลดอุณหภูมิของอาคาร
- มีการปลูกต้นไม้ สนามหญ้า และออกแบบภูมิสถาปัตยกรรม
- ปัจจุบันภาคเอกชนได้มีการออกแบบอาคารประหยัดพลังงาน ตามกฎกระทรวงการออกแบบอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๖๓ ยกตัวอย่างเช่น อาคารไบเทค บางนา โดยบริษัท ปณินทร จำกัด

๒.๗ สำนักการจราจรและขนส่ง

สำนักการจราจรและขนส่งไม่ได้มีอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขปัญหามลพิษและฝุ่นละออง PM_{2.5} ในพื้นที่กรุงเทพโดยตรง แต่มีการดำเนินการสนับสนุน เช่น การสนับสนุนให้ประชาชนหันมาใช้บริการเดินทางโดยรถไฟฟ้าสาธารณะ โดยโครงการ BMA Feeder เชื่อมต่อรถไฟฟ้าสายสีเขียว, เรือไฟฟ้าในคลอง เพื่อเป็นการลดมลภาวะที่เกิดขึ้นจากการเดินทางโดยเครื่องยนต์สันดาปได้ซึ่งเป็นการช่วยลดมลภาวะโดยทางอ้อม

๒.๗.๑ ส่งเสริมการเดินทางทางน้ำด้วยเรือไฟฟ้า

๑. โครงการเดินเรือในคลองแสนแสบส่วนต่อขยาย ระยะทาง ๑๐.๕ กิโลเมตร

- เรือไฟฟ้า จำนวน ๑๒ ลำ ๑๑ ท่าเรือ วงเงิน ๑๒๙,๙๔๙,๘๙๕ บาท เริ่มงานตั้งแต่วันที่ ๑๙ ก.พ. ๒๕๖๕ - ๓๐ ก.ย. ๒๕๖๘ ระยะเวลา ๑,๓๒๐ วัน

๒. โครงการพัฒนาระบบการเดินเรือในคลองผดุงกรุงเกษม ระยะที่ ๒

- เรือไฟฟ้า จำนวน ๗ ลำ ๑๑ ท่าเรือ วงเงิน ๙๔,๐๗๓,๙๗๒ บาท เริ่มงานตั้งแต่วันที่ ๑๕ มี.ค. ๒๕๖๖ ถึง ๒๒ พ.ค. ๒๕๗๐ ระยะเวลา ๑,๕๓๐ วัน

แผนการสนับสนุนเรือ EV ในอนาคต สนับสนุนการเดินเรือของภาคเอกชนให้เปลี่ยนเป็นเรือพลังงานไฟฟ้า และอยู่ระหว่างศึกษาความเหมาะสมการเดินเรือพลังงานไฟฟ้าในคลองอื่น ๆ ของกรุงเทพมหานคร เช่น คลองเปรมประชากร คลองลาดพร้าว คลองพระโขนง คลองประเวศบุรีรมย์

๒.๗.๒ ส่งเสริมการเดินทางทางบกด้วยรถไฟฟ้า

โครงการรถโดยสารปรับอากาศไฟฟ้า EV feeder ปัจจุบันมี ๒ เส้นทาง คือ เส้นทางที่ ๑ ดินแดง - BTS สนามเป้า (B๒) และเส้นทางที่ ๒ ชุมชนเคหะร่มเกล้า - ARL ลาดกระบัง (B๓) ขณะนี้มีรถโดยสาร จำนวน ๑๑ คัน เป็นการเช่ารถพร้อมคนขับ ในอัตราค่าเช่า ๖,๐๐๐ บาท/คัน/วัน วัตถุประสงค์โครงการมีดังนี้

๑. เพื่อเดินรถเฉพาะกิจ ส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น บริการเดินรถส่งเสริมการท่องเที่ยว ๔ ตลาดน้ำ เขตตลิ่งชัน บริการเดินรถงานกาชาดประจำปี ฯลฯ

๒. เพื่อแก้ไขปัญหาจราจรติดขัด จุดฝืด

๓. เพื่อบริการเดินรถสนับสนุนรถเมล์ขาดช่วง

แผนการของบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๖๗ โครงการให้บริการนำส่งผู้โดยสารเข้าสู่ระบบขนส่งทางราง โดยรถเวียน (Shuttle bus) เส้นทางในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร จัดหารถโดยสารปรับอากาศไฟฟ้า จำนวน ๖ คัน มีการดำเนินการร่วมกับสำนักสิ่งแวดล้อมในประเด็น ดังนี้

๑. สำนักสิ่งแวดล้อม ได้นำข้อมูลจากกล้องจราจรเพื่อนำภาพและความเร็วรถ มาใช้จำแนกประเภทรถ เช่น รถบรรทุก รถมอเตอร์ไซด์ รถยนต์ส่วนบุคคล ว่ารถประเภทใดปล่อยมลพิษ (Emission) เป็นจำนวนเท่าใด เพื่อกำหนดมาตรการควบคุมต่อไป

๒. การตรวจสภาพรถส่วนบุคคล/รถราชการของสำนักงานการจราจรและขนส่งให้อยู่ในสภาพดี ปล่อยมลพิษไม่เกินที่มาตรฐานกำหนด

๓. ในอนาคตหากมีการของบประมาณในการจัดหา/จัดซื้อรถราชการ ขอให้พิจารณาเป็นรถ EV หรือเป็นรถ Hybrid เพื่อเป็นการลดการก่อให้เกิดมลพิษ

๒.๗.๓ ส่งเสริมการติดตั้งจุดชาร์จรถยนต์ไฟฟ้าในทุกสำนักงานเขต เพื่อสนับสนุนให้มีการใช้รถ EV มากยิ่งขึ้น

๒.๘ สำนักการศึกษา

การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{2.5} ของกรุงเทพมหานคร

๒.๘.๑ สำนักสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง PM_{2.5} ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๖๖ ภายใต้แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง” และสำนักการศึกษาได้ประชาสัมพันธ์ให้โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ โดยมีมาตรการ ดังนี้

ระดับ ๑: ฝุ่นละออง PM_{2.5} ไม่เกิน ๓๗.๕ มคก./ลบ.ม.

- ให้ติดตั้งธงคุณภาพอากาศในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
- จัดหาฉนวนกันความร้อนหรืออุปกรณ์สำหรับพอกอากาศในพื้นที่ปิดเพื่อติดตั้งในบริเวณที่เหมาะสมใน

โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ระดับ ๒: ฝุ่นละออง PM_{2.5} มีค่าระหว่าง ๓๗.๖ – ๕๐ มคก./ลบ.ม.

- ให้ติดตั้งธงคุณภาพอากาศในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
- จัดหาฉนวนกันความร้อนหรืออุปกรณ์สำหรับพอกอากาศในพื้นที่ปิดเพื่อติดตั้งในบริเวณที่เหมาะสมใน

โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

- เด็กเล็กควรงดกิจกรรมกลางแจ้ง
- ส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับฝุ่นละออง PM_{2.5}
- ฉีดพ่นละอองน้ำบนอาคารเรียน

ระดับ ๓: ฝุ่นละออง PM_{2.5} มีค่าระหว่าง ๕๑ – ๗๕ มคก./ลบ.ม. ให้ดำเนินการดังนี้

๑. ฝุ่นละออง PM_{2.5} ระหว่าง ๕๑ – ๖๙ มคก./ลบ.ม.

- ให้ติดตั้งธงคุณภาพอากาศในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
- เปิดการเรียนการสอน โดยงดกิจกรรมกลางแจ้งและสวมหน้ากากอนามัยในขณะที่อยู่นอกอาคารเรียน

และการเดินทางระหว่างบ้านและโรงเรียน

- จัดให้มี Safe Zone เป็นสถานที่ปลอดภัยสำหรับทุกคนในโรงเรียน
- จัดหาฉนวนกันความร้อนหรืออุปกรณ์สำหรับพอกอากาศในพื้นที่ปิดเพื่อติดตั้งในบริเวณที่เหมาะสมใน

โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

- ส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับฝุ่นละออง PM_{2.5}
- ฉีดพ่นละอองน้ำบนอาคารเรียน

๒. ฝุ่นละออง PM_{2.5} ระหว่าง ๗๐ – ๗๕ มคก./ลบ.ม.

ให้ใช้ดุลยพินิจในการปิดการเรียนการสอนตามระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยการสั่งปิดสถานศึกษาชั่วคราวเนื่องจากเหตุพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามอำนาจ ดังนี้

- ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครั้งละไม่เกิน ๓ วัน
- ผู้อำนวยการเขต ครั้งละไม่เกิน ๗ วัน

๓. ฝุ่นละออง PM_{2.5} มากกว่า ๗๕ มคก./ลบ.ม. ขึ้นไป

ให้ใช้ดุลยพินิจในการปิดการเรียนการสอนตามระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยการสั่งปิดสถานศึกษาชั่วคราวเนื่องจากเหตุพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามอำนาจ ดังนี้

- ฝุ่นละออง PM_{2.5} ตั้งแต่ ๗๖ มคก./ลบ.ม. ขึ้นไป ครอบคลุมพื้นที่ ๒ – ๕ เขตปกครอง ให้เป็นอำนาจของผู้อำนวยการสำนักการศึกษาหรือสำนักงานเขต ครั้งละไม่เกิน ๑๕ วัน

- ฝุ่นละออง PM_{2.5} ตั้งแต่ ๗๖ มคก./ลบ.ม. ขึ้นไป ครอบคลุมพื้นที่มากกว่า ๕ เขตปกครอง ให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในการสั่งปิดสถานศึกษา

๒.๘.๒ สำนักการศึกษา ประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้ดำเนินการติดตั้งตรวจคุณภาพอากาศ ตามมาตรการของแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง PM_{2.5} ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๖๖ ภายใต้แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหาหมอกพิษด้านฝุ่นละออง” ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ในกรุงเทพมหานคร ครั้งที่ ๔/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ โดยมีข้อแนะนำการปฏิบัติตน ดังนี้

- ค่าฝุ่นละออง PM_{2.5} ระหว่าง ๐ – ๒๕ มคก./ลบ.ม. ติดตั้งธงสีฟ้า หมายถึง คุณภาพอากาศดีมากทำกิจกรรมได้ตามปกติ

- ค่าฝุ่นละออง PM_{2.5} ระหว่าง ๒๖ – ๓๗ มคก./ลบ.ม. ติดตั้งธงสีเขียว หมายถึง คุณภาพอากาศดีทำกิจกรรมได้ตามปกติ

- ค่าฝุ่นละออง PM_{2.5} ระหว่าง ๓๘ – ๕๐ มคก./ลบ.ม. ติดตั้งธงสีเหลือง หมายถึง คุณภาพอากาศปานกลาง ทำกิจกรรมได้ตามปกติ ผู้ป่วยดอออกกลางแจ้ง

- ค่าฝุ่นละออง PM_{2.5} ระหว่าง ๕๑ – ๙๐ มคก./ลบ.ม. ติดตั้งธงสีส้ม หมายถึง คุณภาพอากาศเริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพ ลดกิจกรรมกลางแจ้ง สวมหน้ากากป้องกัน ผู้ป่วยดอออกกลางแจ้ง

- ค่าฝุ่นละออง PM_{2.5} ระหว่าง ๙๑ มคก./ลบ.ม. ขึ้นไป ติดตั้งธงสีแดง หมายถึง คุณภาพอากาศมีผลกระทบต่อสุขภาพ งดกิจกรรมกลางแจ้ง ใช้อุปกรณ์ป้องกันและอยู่ในห้องที่ปลอดภัย ผู้ป่วยดอออกกลางแจ้ง

๒.๘.๓ สำนักการศึกษา จัดหาหน้ากากอนามัยให้แก่นักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ตามหนังสือสำนักการศึกษา ด่วนที่สุด ที่ กท ๐๘๐๘/๙๐๑๘ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ จำนวน ๑๓๐,๐๐๐ ชิ้น และหนังสือสำนักการศึกษา ด่วนที่สุด ที่ กท ๐๘๐๘/๙๖๕ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ จำนวน ๕๕๐,๐๐๐ ชิ้น

๒.๘.๔ สรุปการดำเนินการโครงการ “ห้องเรียนสู้ฝุ่น” ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกับห้างหุ้นส่วนจำกัด เต็มเต็ม วิสาหกิจเพื่อสังคม ได้จัดโครงการห้องเรียนสู้ฝุ่นในพื้นที่กรุงเทพมหานครและจัดกิจกรรมเปิดตัวโครงการฯ และอบรมเชิงปฏิบัติการ เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๕ ณ ห้องรัตนโกสินทร์ ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร (เสาชิงช้า) โดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นประธานในพิธี ซึ่งมีโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน ๓๓ โรงเรียน (โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๓๒ โรงเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน ๑ โรงเรียน) ดังรายชื่อต่อไปนี้

๑. โรงเรียนสุเหร่าสามวา (ชุมชน เวทย์สถุณภูมิอุทิศ) สำนักงานเขตคลองสามวา
๒. โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ สำนักงานเขตบางเขน
๓. โรงเรียนบ้านบัวมด (เจริญราษฎร์อุทิศ) สำนักงานเขตบางเขน
๔. โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์) สำนักงานเขตบางเขน
๕. โรงเรียนวัดกัลยาณมิตร สำนักงานเขตธนบุรี
๖. โรงเรียนวัดดาวคะนอง สำนักงานเขตธนบุรี
๗. โรงเรียนก้นตฬาราราม สำนักงานเขตธนบุรี
๘. โรงเรียนสามแยกคลองหล่อแหล่ สำนักงานเขตสะพานสูง
๙. โรงเรียนวัดไผ่ตัน สำนักงานเขตพญาไท
๑๐. โรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา ๒ สำนักงานเขตหลักสี่
๑๑. โรงเรียนสุเหร่าใหม่ สำนักงานเขตหนองจอก
๑๒. โรงเรียนวัดวิมุตยาราม สำนักงานเขตบางพลัด
๑๓. โรงเรียนจินดาบำรุง สำนักงานเขตคันนายาว
๑๔. โรงเรียนประชานิเวศน์ สำนักงานเขตจตุจักร
๑๕. โรงเรียนวัดเสมียนนารี สำนักงานเขตจตุจักร
๑๖. โรงเรียนวัดดงมูลเหล็ก สำนักงานเขตบางกอกน้อย
๑๗. โรงเรียนวัดพรหมสุวรรณสามัคคี สำนักงานเขตบางแค
๑๘. โรงเรียนวัดทองสัมฤทธิ์ สำนักงานเขตมีนบุรี
๑๙. โรงเรียนบางจาก (นาคเผื่อนอุปถัมภ์) สำนักงานเขตพระโขนง
๒๐. โรงเรียนประชาบำรุง สำนักงานเขตหนองแขม
๒๑. โรงเรียนวัดพิชัยญาติ สำนักงานเขตคลองสาน
๒๒. โรงเรียนบางแคเหนือ สำนักงานเขตบางแค
๒๓. โรงเรียนวัดจันทร์นอก สำนักงานเขตบางคอแหลม
๒๔. โรงเรียนวัดธรรมมงคล (หลวงพ่อวิริยงค์อุปถัมภ์) สำนักงานเขตพระโขนง
๒๕. โรงเรียนหัวหมาก สำนักงานเขตสวนหลวง
๒๖. โรงเรียนวัดยานนาวา สำนักงานเขตสาทร
๒๗. โรงเรียนวัดราชบูรณะ สำนักงานเขตพระนคร
๒๘. โรงเรียนสุเหร่าใหม่ สำนักงานเขตสวนหลวง
๒๙. โรงเรียนคลองรางจาก สำนักงานเขตทุ่งครุ
๓๐. โรงเรียนวัดประดู่บางจาก (พ่วงอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ
๓๑. โรงเรียนวัดศรีสุข (แย้มเยื้อนอุปถัมภ์) สำนักงานเขตคลองสามวา
๓๒. โรงเรียนวัดราชันดาดา สำนักงานเขตพระนคร

หลังจากที่โรงเรียนอบรมแล้วได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรการเรียนรู้สู่ภัยฝุ่นในโรงเรียน เช่น การสร้างองค์ความรู้เรื่องนิยามและความหมายของฝุ่น สาเหตุการเพิ่มขึ้นของค่าฝุ่นละออง สถานการณ์ PM_{2.5} ในประเทศไทย ระดับคุณภาพอากาศ งบประมาณในโรงเรียน ตลอดจนบทบาทของเด็กและเยาวชนแก้ปัญหาภัยฝุ่นอย่างสร้างสรรค์ ทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนซึ่งนักเรียนได้ให้ความสนใจเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวัดคุณภาพอากาศจากเครื่องวัดฝุ่นละอองขนาดเล็กหรือ PM_{2.5} sensor ที่ได้ติดตั้งให้กับทางโรงเรียน นักเรียนสามารถอ่านค่าฝุ่นได้แบบ Real Time และมีการประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในโรงเรียนทราบเพื่อจะได้ดูแลสุขภาพได้อย่างเหมาะสม

๒.๘.๕ ส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวโดยการปลูกต้นไม้ในพื้นที่โรงเรียน การจัดการควรแบ่งเป็น ๓ ระยะ ระยะแรก คือ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เร่งด่วน โดยอาจจะติดตั้งเครื่องปรับอากาศให้โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ระยะกลาง อาจเป็นการนำเอาต้นไม้เข้ามาปรับปรุงภูมิทัศน์ ส่วนระยะยาว คือ การปลูกฝังการตระหนักรู้และแนวคิดต่าง ๆ

๒.๙ สำนักการคลัง (กองโรงงานช่างกล)

แนวทางการลดมลพิษจากฝุ่นละออง PM_{2.5} จากการใช้รถราชการในกรุงเทพมหานคร โดยกองโรงงานช่างกล สำนักการคลัง ชี้แจงรายละเอียดดังนี้

- ข้อบัญญัติ กทม. เรื่องรถราชการ พ.ศ. ๒๕๒๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๑๖ ทวิ กำหนดให้หน่วยงานดำเนินการตรวจสอบและดูแลสภาพรถประจำตำแหน่ง รถส่วนกลาง รถรับรองมิให้มีมลพิษทางอากาศและระดับเสียงจากท่อไอเสียเกินระดับมาตรฐานที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำหนด โดยจะต้องดำเนินการตรวจสอบรถราชการทุกคันเป็นประจำทุก ๖ เดือน หน่วยงานที่ต้องการรับบริการตรวจสอบฯ ขอให้แจ้ง กรก. เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

- ปัจจุบันการตรวจวัดมลพิษจะดำเนินการโดยจะใช้ตรวจสอบวัดควันดำจากไอเสียของเครื่องยนต์ โดยรถยนต์ที่มีค่าควันดำเกินกว่ากำหนด (ร้อยละ ๓๐) จะมีการตรวจสอบแก้ไขเบื้องต้นในส่วนที่เป็นกายภาพ เช่น การทำความสะอาดกรองอากาศ เปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง เป็นต้น ซึ่งการแก้ไขอาจไม่สามารถลดค่าควันดำให้อยู่ในเกณฑ์ได้ เนื่องจากไม่สามารถวิเคราะห์ลงไปในส่วนสาเหตุของการเกิดควันดำ และเครื่องยนต์ในปัจจุบันมีการทำงานซับซ้อนและควบคุมด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

- รถราชการของกรุงเทพมหานคร ควรเปลี่ยนเครื่องยนต์เป็นรถไฟฟ้า ซึ่งรถดีเซลที่ควรเปลี่ยนเครื่องยนต์เป็นไฟฟ้า มีจำนวน ๓,๐๐๐ - ๔,๐๐๐ คัน โดยควรเริ่มเปลี่ยนจากรถบรรทุกขนาดใหญ่ก่อน

๒.๑๐ สำนักเทศกิจ

การดำเนินมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมลพิษจากยานพาหนะ การก่อสร้าง และอื่น ๆ ในเขตกรุงเทพมหานครของสำนักเทศกิจ ซึ่งเป็นหน่วยงานร่วมในการแก้ไขปัญหาหมลพิษของกรุงเทพมหานคร โดยดำเนินการ ดังนี้

๒.๑๐.๑ ร่วมตั้งด่านตรวจควันดำ

- ตรวจวัดมลพิษรถสองแถวและรถโดยสารสาธารณะร่วมกับกรมการขนส่งทางบก กรมควบคุมมลพิษ และหน่วยงานอื่นของกรุงเทพมหานคร เดือนละ ๘ ครั้ง

- ตรวจรถยนต์ควันดำร่วมกับกองบังคับการตำรวจจราจร เดือนละ ๒๙๖ ครั้ง

๒.๑๐.๒ ตั้งด่านตรวจรถบรรทุก

- ตาม พ.ร.บ. รักษาความสะอาด พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๓ ตั้งด่านตรวจรถบรรทุก เพื่อให้รถบรรทุก ดินปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อช่วยลดฝุ่นและอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่ตามมา

- สถิติการจับกุมและดำเนินคดี ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๖๕ - เดือนเมษายน ๒๕๖๖ จำนวนผู้กระทำ ผิด ๑๕๓ ราย จำนวนเงินค่าปรับ ๖๐๖,๐๐๐ บาท

- มาตรการและหลักเกณฑ์ในการตรวจรถบรรทุกดิน ตรวจสอบการปิดคลุมส่วนบรรทุกดินต้องมิดชิด ไม่มีดินตกหล่น เมื่อตรวจพบความผิดมีโทษปรับ คือเจ้าของรถไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาทต่อครั้ง คนขับรถ ไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาทต่อครั้ง

๒.๑๐.๓ ตรวจประชาสัมพันธ์ไซต์งานก่อสร้างและแพลนท์ปูน

- รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ไซต์งานก่อสร้างและแพลนท์ปูน ดูแลรักษาความสะอาด ให้มีการล้างล้อรถ และทำความสะอาดพื้น เพื่อไม่ให้เกิดฝุ่น ซึ่งเมื่อตรวจพบความผิด อำนาจในการลงโทษเป็นของผู้อำนวยการเขต โดยให้ผู้ประกอบการแพลนท์ปูนปรับปรุงแก้ไข และหยุดดำเนินการไปจนกว่าจะเป็นไปตามมาตรฐาน

๒.๑๐.๔ ตรวจประชาสัมพันธ์การทิ้งขยะริมทางและในที่สาธารณะ

- ตาม พ.ร.บ. รักษาความสะอาด พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ เพื่อควบคุมไม่ให้ ประชาชนเข้ามาลักลอบทิ้งขยะ อันส่งผลให้เกิดฝุ่นเมื่อมีลมพัด จึงมีการล้อมรั้วและกั้นคอกเพื่อป้องกันปัญหา ดังกล่าว

- สถิติการจับกุมและดำเนินคดี ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๖๕ - เดือนเมษายน ๒๕๖๖ จำนวนผู้กระทำ ผิด ๑,๑๐๘ ราย จำนวนเงินค่าปรับ ๑,๔๓๖,๘๐๐ บาท

- สำนักเทศกิจได้ประสานให้ฝ่ายเทศกิจ ๕๐ สำนักงานเขต สํารวจจุดที่มีการลักลอบทิ้งขยะ เบื้องต้น มีการทิ้งขยะ ๔๒ เขต จำนวน ๒๐๗ จุด เป็นที่สาธารณะ ๓๐ จุด ที่ส่วนบุคคล ๑๗๗ จุด ดำเนินการแก้ไขแล้ว ๙๒ จุด

๒.๑๐.๕ ตรวจประชาสัมพันธ์การเผาในที่โล่ง

- รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนไม่เผาขยะในที่โล่ง ซึ่งเป็นสาเหตุการเกิดฝุ่นละออง

๒.๑๐.๖ ตรวจประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้วินรถจักรยานยนต์รับจ้าง

- รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้วินจักรยานยนต์ตรวจเช็คสภาพเครื่องยนต์และดับเครื่องยนต์ เมื่อไม่ได้ขับขี่ เพื่อลดมลภาวะ

๒.๑๐.๗ นำรณราชการไปตรวจควันดำ

- รถสายตรวจเทศกิจ มีการตรวจควันดำปีละ ๒ ครั้ง เพื่อลดปัญหาฝุ่นจากเครื่องยนต์

๒.๑๐.๘ มาตรการของสำนักเทคนิคเกี่ยวกับการปล่อยมลพิษลงในน้ำ เช่น น้ำเสียจากโรงงานและบ้านเรือน ขยะ สิ่งปฏิกูลลงในแม่น้ำลำคลอง รวมถึงการทิ้งน้ำมัน ไขมันลงในท่อระบายน้ำ เมื่อมีผู้แจ้งเหตุหรือตรวจสอบพบ เทคนิคจะแจ้งผู้กระทำผิดมาชำระค่าปรับโดยมีโทษปรับ สูงสุดไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท

๒.๑๑ สำนักการระบายน้ำ

กรุงเทพมหานครมีเนื้อที่ประมาณ ๑,๕๐๐ ตารางกิโลเมตร ท่อที่จัดตั้งแล้วประมาณ ๗,๐๐๐ กิโลเมตร และมีคลองประมาณ ๒,๐๐๐ กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ ๕๐ เขต โดย ๒๓ เขตอยู่ในพื้นที่ของระบบบำบัดน้ำเสีย นโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวกับการจัดการน้ำเสียของชุมชนที่เป้าหมายคือการติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียจากต้นทาง และมีการทบทวนเกี่ยวกับแผนการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียเดิม เนื่องจากปัญหา น้ำเสียคือ การใช้น้ำประปาในปริมาณประมาณ ๒,๕๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน นับเป็นร้อยละ ๗๕ ที่ใช้ในชุมชน ร้อยละ ๒๕ ใช้ในอุตสาหกรรม การใช้น้ำในปริมาณนี้สุดท้ายจะไหลเข้าสู่ท่อระบายน้ำ คลอง และลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา

เมื่อ ๔๐ ปีก่อนได้มีการศึกษาและจัดการแผนแม่บทการจัดการน้ำเสียของกรุงเทพมหานคร และได้เริ่มทบทวนแผนที่มีการร่างไว้ ซึ่งได้ทำแผนป้องกันน้ำท่วมพร้อมแผนการจัดการน้ำเสีย เมื่อปี ๒๕๒๔ มี ๑๐ พื้นที่ ปี ๒๕๔๒ มี ๒๐ พื้นที่ และปี ๒๕๕๔ มี ๒๗ พื้นที่ ที่ทำให้เกิดการบำบัดน้ำเสียที่ประหยัดที่สุด ถ้าดำเนินการในพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่เกินไป การก่อสร้างท่อบำบัดน้ำเสียอาจจะมีต้นทุนที่แพง ลักษณะของพื้นที่ประมาณ ๔๐,๐๐๐ - ๓๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร คือ พื้นที่การบริการที่มีความเหมาะสม กรุงเทพมหานครเลือกพื้นที่ที่มีประชาชนอาศัยหนาแน่นก่อนเพื่อให้สามารถคุมปริมาณน้ำเสียได้มากที่สุดก่อนในพื้นที่ที่มีประชาชนน้อย ในปัจจุบันในกรุงเทพมหานครสร้างท่อบำบัดน้ำเสียไปแล้วร้อยละ ๑๕ ของพื้นที่

สำนักการระบายน้ำมีวิธีการจัดการปัญหาท่อระบายน้ำของตลาด คือหากพื้นที่อยู่ในพื้นที่บำบัดน้ำเสียก่อนจะมีการก่อสร้างดำเนินการตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารในการจะก่อสร้างจะต้องมีบ่อดักไขมันหรือระบบท่อโดยตรงซึ่งจะดูเป็นรายพื้นที่ว่าแต่ละพื้นที่ต้องก่อสร้างอะไรบ้าง ตามระเบียบการจัดตั้งตลาดไม่ว่าจะเป็นประเภทหนึ่งหรือประเภทสองจะต้องมีบ่อดักซึ่งสามารถต่อตรงเข้าสู่ระบบบำบัดน้ำเสียได้

ในการลงพื้นที่พบว่าทุกตลาด ๑) บ่อดักถูกสร้างไว้โดยไม่มีเปิดใช้ ๒) ไม่มีบ่อดักที่เป็นไปตามกฎหมาย วิธีแก้ปัญหาของตลาดคือ ใช้วิธีต่อท่อระบายน้ำระบบตรง ซึ่งไม่ผิดกฎหมายแต่กลายเป็นว่าท่อนั้นเกิดการอุดตันขึ้น รวมถึงการต่อท่อระบบตรงลงสู่คลองเพราะร้านอาหารบางร้านที่อยู่ติดคลองเมื่อใช้น้ำเสร็จจะใช้วิธีปล่อยลงสู่คลอง คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมฯ ต้องแจ้งเตือนให้สำนักงานเขตที่ดูแลพื้นที่ทั้งหมดติดตั้งบ่อดักไขมันตั้งแต่ต้นทาง หากไม่ทำตามจะมีคำสั่งให้เทคนิคปรับหนึ่งหมื่นบาท ให้มีการบังคับใช้อย่างจริงจัง กรุงเทพมหานครควรร่างข้อบัญญัติควบคุมการจัดการระบบบำบัดน้ำเสียเพื่อจัดการระบบเอง กรุงเทพมหานครต้องบังคับใช้หรือทางสำนักการระบายน้ำควรประสานงานกับสำนักงานตลาดในพื้นที่กรุงเทพมหานครจำเป็นต้องสร้างระบบท่อน้ำเสียบำบัดที่โรงบำบัดส่วนกลาง ซึ่งขณะนี้ที่ทางสำนักการระบายน้ำปฏิบัติหน้าที่อยู่คือตรวจสอบสภาพน้ำคลอง และมีการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียตามแผนที่สร้างไว้ รวมถึงทบทวนแผนแม่บท

๓. การบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมควบคุมมลพิษ กรมการขนส่งทางบก องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ และบริษัท ขนส่ง จำกัด (บขส.)

๓.๑ กรมควบคุมมลพิษ

สถานการณ์ฝุ่นละออง PM_{2.5} พบปริมาณฝุ่นละอองเกินค่ามาตรฐานตั้งแต่ช่วงปลายเดือนธันวาคม ๒๕๖๕ และเริ่มลดลงในเดือนมีนาคม ๒๕๖๖ และมีแนวโน้มกลับเข้าสู่สภาวะปกติ ปี ๒๕๖๖ พบปัญหาในบางพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เขตบางขุนเทียน ที่พบว่ามีปริมาณฝุ่นละอองเกินมาตรฐาน กรมควบคุมมลพิษได้ลงพื้นที่ร่วมกับกรุงเทพมหานครเพื่อบริหารจัดการพื้นที่ที่มีค่าฝุ่นละอองเกินมาตรฐาน พบว่า สาเหตุที่ทำให้พื้นที่เขตบางขุนเทียนมีค่าฝุ่นละอองสูงขึ้นเป็นเพราะมีการก่อสร้างอาคารและบริเวณดังกล่าวตั้งอยู่ใกล้สถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศของกรมควบคุมมลพิษ ปัจจุบันค่าฝุ่นละอองอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ประกาศเข้าสู่ฤดูร้อนจนกระทั่งสถานการณ์คลี่คลายเมื่อเข้าสู่ฤดูฝน กรมควบคุมมลพิษเริ่มเฝ้าระวังค่าฝุ่นละอองมาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๕ จนถึงเดือนมีนาคม ๒๕๖๖ ซึ่งเป็นช่วงที่ประกาศเข้าสู่ฤดูร้อน พบว่า ในปี ๒๕๖๖ ปริมาณฝุ่นละอองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งในส่วนของค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง และจำนวนวันที่มีค่าเกินค่ามาตรฐาน โดยค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ ๑๘ และจำนวนวันที่เกินมาตรฐานเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๑๔๘ ปัจจัยหลักคือแหล่งกำเนิดมลพิษในพื้นที่ ทั้งการใช้น้ำมัน การเผาไหม้ในพื้นที่โดยรอบ และสภาพภูมิอากาศที่เป็นปัจจัยเสริมที่ทำให้มีการสะสมของฝุ่นละอองในพื้นที่ นอกจากนี้ ปี ๒๕๖๖ ยังเป็นปีที่สภาพภูมิอากาศเริ่มเข้าสู่สภาวะเป็นกลาง โดยมีแนวโน้มที่จะเกิดการเปลี่ยนผ่านจากปรากฏการณ์ลานีญา และภายในปีหน้าคาดว่าจะเข้าสู่ปรากฏการณ์เอลนีโญ ซึ่งจะทำให้เกิดภาวะแห้งแล้งมากขึ้น สำหรับมาตรการในการแก้ไขปัญหาที่ผ่านมา กรมควบคุมมลพิษได้ผลักดันประเด็นดังกล่าวให้เป็นวาระแห่งชาติมาตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ ในแต่ละปีกรมควบคุมมลพิษได้จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดูว่ามีมาตรการใดบ้างที่ยังขาดและควรเสริมมาตรการใดบ้าง และจัดทำแผนเฉพาะกิจเพิ่มเติมตั้งแต่ปี ๒๕๖๔ เป็นต้นมา

ในปี ๒๕๖๖ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้เห็นชอบแผนเฉพาะกิจเพื่อการแก้ไขปัญหาหมอกควันด้านฝุ่นละออง ปี ๒๕๖๖ และได้นำเสนอแผนดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อรับทราบแล้วเมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๖ ที่ผ่านมา แผนเฉพาะกิจดังกล่าวเน้นการประชาสัมพันธ์ การสื่อสารเชิงรุกให้ประชาชนเข้าใจและสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงให้ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลการคาดการณ์แจ้งเตือนสถานการณ์เพื่อปกป้องผลกระทบต่อสุขภาพ โดยเฉพาะเรื่องการเผา เพราะในช่วงหลายปีที่ผ่านมาจะพบจุดความร้อนกระจายในพื้นที่ประเทศไทยเป็นจำนวนมาก มีการยกระดับการปฏิบัติการ เน้นการใช้แอปพลิเคชัน หรือวิธีการที่จะลดการเผา รวมถึงผลักดันกลไกระหว่างประเทศ เพราะประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบจากหมอกควันข้ามแดนด้วยเช่นกัน จากนั้น กรมควบคุมมลพิษจะถอดเป็นแผนปฏิบัติการว่า ในปีนี้กรมควบคุมมลพิษได้กำหนดเป้าหมายการบริหารจัดการเป็น ๓ พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่เมือง พื้นที่ป่า พื้นที่เกษตรกรรม โดยควบคุมและกำกับดูแลโรงงานอุตสาหกรรม ส่งเสริมให้ประชาชนนำรถเข้ามาซ่อมบำรุงภายใต้โครงการของกรมควบคุมมลพิษ และร่วมกับหน่วยงานที่เป็นพันธมิตรในการสนับสนุนการลดค่าบริการในการเข้าตรวจเช็คสภาพเครื่องยนต์ ลดจำนวนจุดความร้อนลงร้อยละ ๒๐ และร้อยละ ๑๐ สำหรับพื้นที่เกษตรกรรม

กรมควบคุมมลพิษ บูรณาการ ร่วมกับกรุงเทพมหานคร กรมการขนส่งทางบก และกองบังคับการตำรวจจราจร เช่น หากพบว่ามีมลพิษจากรถควันดำก็จะติดเครื่องหมายห้ามใช้ชั่วคราว และเนื่องจากปีนี้สถานการณ์ฝุ่นละอองมีแนวโน้มเกินมาตรฐานสูง กรมควบคุมมลพิษจึงได้นำเสนอมาตรการต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดยแบ่งเป็นมาตรการแก้ไขปัญหาช่วงวิกฤติ และมาตรการระยะยาวที่จะทำในปี ๒๕๖๗ - ๒๕๗๐

มาตรการเร่งด่วนที่จะต้องทำในปีคือการปิดป่า โดยจะเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาหารือ มีเป้าหมายในการป้องกันไม่ให้ผู้ที่ย้ายโดยรอบเข้าไปในพื้นที่เสี่ยง และมีการบังคับใช้กฎหมาย โดยให้จังหวัดออกประกาศห้ามเผาในพื้นที่ในช่วงที่สถานการณ์ฝุ่นละอองสูง และให้โรงงานอุตสาหกรรมไม่รับอ้อยไฟไหม้ สำหรับพื้นที่เมืองจะกำหนดให้พิจารณามาตรการจำกัดเวลาหรือพื้นที่หรือปริมาณรถบรรทุก ในเรื่องการดูแลประชาชนจะเน้นการบรรเทาสถานการณ์ด้วยการทำฝนหลวง การแจกจ่ายอุปกรณ์หรือการทำห้องปลอดฝุ่น รวมถึงการสื่อสารการแก้ไขปัญหามาให้ประชาชนรับทราบ

มาตรการระยะยาวเน้นการประสานงานร่วมกับสำนักงานประมาทให้พิจารณาจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาเรื่องฝุ่นและการควบคุมไฟฟ้า ในพื้นที่เมืองจะเน้นการกำหนดมาตรการจูงใจให้เอารถเก่าออกจากระบบและจำกัดปริมาณรถยนต์ ในพื้นที่ป่าเน้นให้มีการจัดทำแผนและมาตรการที่เข้มงวด ชัดเจน สามารถเอาไปปฏิบัติและติดตามผลได้จริงในทุกพื้นที่ ทั้งพื้นที่ป่า พื้นที่ป่าอนุรักษ์ และพื้นที่ป่าสงวน

ในปี ๒๕๖๗ - ๒๕๗๐ สำหรับการเกษตรจะเน้นการผลักดันพื้นที่เกษตรแบบปลอดการเผา ประสานและผลักดันร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมวิชาการเกษตร ในการให้ความช่วยเหลือ เช่น สิทธิประโยชน์ทางการค้า เพื่อจูงใจให้เกษตรกรไม่ต้องเผาและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมด้วย

ในปีนี้จะมีการประกาศค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศ โดยจะเริ่มบังคับใช้ในวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๖ ซึ่งจะปรับจากค่ามาตรฐานปัจจุบันที่ ๕๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตรเป็น ๓๗.๕ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ถ้าเกิน ๓๗.๕ จะเป็นสีส้มทันที

๓.๒ กรมการขนส่งทางบก

ในส่วนของกรมการขนส่งทางบก มาตรการการแก้ไขปัญหามลพิษขนาดเล็ก (PM_{2.5}) มีการตั้งด้านตรวจการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทั้ง ๑๕ จังหวัด รวมทั้งจังหวัดอื่น ๆ ทั่วประเทศ มีการตรวจวัดค่าควันดำก่อนที่จะเข้ามาในกรุงเทพมหานคร สำหรับในเรื่องของการตรวจสภาพรถ ถ้าเป็นรถตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ รถยนต์ปกติทั่วไปที่มีอายุการใช้งาน ๗ ปีขึ้นไป รถจักรยานยนต์ ๕ ปีขึ้นไปที่ต้องตรวจสภาพรถก่อนมีการชำระภาษี สำหรับรถบรรทุกตรวจสภาพรถปีละ 1 ครั้ง รถโดยสารปีละ ๒ ครั้ง เป็นรอบ ๆ การตรวจสภาพรถนอกจากที่เป็นการตรวจกรณีปกติแล้ว กรมการขนส่งทางบกได้เข้มงวดเรื่องของการตรวจควันดำรถทุกประเภทที่เข้ามาดำเนินการไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการโอน การเปลี่ยนสี แจ็งเปลี่ยนเครื่องต่าง ๆ ดำเนินการตรวจค่าควันดำทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นรถใหญ่ รถเล็ก ในเรื่องของรถใหญ่ รถบรรทุกต่าง ๆ ที่จะเข้าในเขตเมืองชั้นในได้มีการที่ไปตั้งจุดเพิ่มบริการในการตรวจสภาพที่สถานีขนส่งสินค้า ทั้ง ๓ แห่ง ประกอบด้วย ร่มเกล้า พุทธมณฑล และคลองหลวง

สำหรับรถของหน่วยราชการได้มีการประสานงานและตรวจให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ทุกแห่งที่ขอความร่วมมือมาทั้งหมด สำหรับการเข้มงวดสถานตรวจสภาพรถ มีส่วนควบคุมการตรวจสภาพรถที่จะตรวจสอบในเรื่องของสถานตรวจสภาพรถเอกชน (ตรอ.) ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ ในเรื่องของการแก้ไขปัญหาค่าวันดำ การบำรุงรักษารถเพื่อช่วยลดมลภาวะ การรับเรื่องร้องเรียน ผ่านศูนย์ ๑๕๘๔ ของกรมการขนส่งทางบก นอกจากนี้ มาตรการในเรื่องของรถโดยสารสาธารณะ หรือรถเมล์ EV เริ่มโครงการตั้งแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๖๕ ตามโครงการจะสิ้นสุดในเดือนธันวาคม ๒๕๖๖ ที่จะทดแทนรถโดยสารสาธารณะที่เป็น EV ปรับอากาศจำนวน ๓,๒๐๐ คัน ปัจจุบันจดทะเบียนไปแล้ว ๑,๘๐๐ คัน

มาตรการระยะยาว ปัจจุบันกรมควบคุมมลพิษได้มีการเปลี่ยนค่าวัดควันดำ ค่ามลพิษปรับเปลี่ยนได้ใช้เครื่องมือวัดค่าควันดำเป็นแบบทึบแสงตามมาตรฐานใหม่ทั่วประเทศ ซึ่งเดิมของกรมควบคุมมลพิษได้ไม่เกิน ๔๕% ปัจจุบันเป็นไม่เกิน ๓๐% กรมการขนส่งทางบกสนับสนุนในเรื่องการใช้น้ำมันดีเซลพลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นรถไฟฟ้า รถไฮบริด ปัจจุบันก็มีการศึกษาแนวทางในเรื่องของการปรับลดอัตราภาษีอยู่ ตามกฎหมายปัจจุบัน รถเก่าตั้งแต่ปีที่ ๖ เป็นต้นไป ลดภาษี ๑๐% จนถึงปีที่ ๑๐ ก็จะมีเหลือครึ่งหนึ่ง แต่จากการที่ศึกษาใหม่คาดว่าจะารถเก่าต่อไปจะไม่ลดภาษีเนื่องจากเป็นเรื่องของการปล่อยมลพิษมลภาวะ

มาตรการในเรื่องของการส่งเสริม ปัจจุบันก็มีออกพระราชกฤษฎีกาในเรื่องการลดใช้พลังงานไฟฟ้า ตามกฎหมายรถที่ใช้ไฟฟ้า ลดภาษี ๕๐% แต่ในช่วง ๓ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๖๕ - ๒๕๖๘ รถที่ใช้พลังงานไฟฟ้า ๑๐๐% ในปีแรกจะลดอัตราภาษีอีก ๘๐% ในการจดทะเบียนครั้งแรก ซึ่งมีผลใช้บังคับอยู่

กรมการขนส่งทางบก ร่วมกับกรุงเทพมหานคร ออกตรวจติดตามการดำเนินงานของสถานตรวจสภาพรถเอกชน (ตรอ.) ในพื้นที่กรุงเทพมหานครเพื่อควบคุมแหล่งกำเนิดมลพิษจากยานพาหนะ ตั้งแต่ต้นทาง เพื่อลดมลพิษ PM_{2.5} ที่แหล่งกำเนิดโดยตรวจสอบ ตรอ. ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ทั้งนี้ได้กำชับให้สถานประกอบการ หมั่นตรวจสอบเครื่องมืออุปกรณ์และเครื่องมือเทียบให้ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตามข้อกำหนดของข้อกำหนด

๓.๓ องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ

การดำเนินการขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษ ดังนี้

๓.๓.๑ ปัจจุบันองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพมีรถประจำทาง จำนวน ๒,๘๘๕ คัน แบ่งเป็นรถที่ใช้ น้ำมันดีเซล ประมาณ ๒,๐๐๐ คัน ก๊าซเอ็นจีวี ประมาณ ๘๐๐ คัน

๓.๓.๒ มีแผนการจัดหารถประจำทางพลังงานสะอาด (ปี ๒๕๖๗ - ๒๕๖๙) จำนวน ๒,๐๑๓ คัน โดยในปี ๒๕๖๗ จำนวน ๒๒๔ คัน ซึ่งแผนการดังกล่าวผ่านสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแล้ว แต่ยังไม่ผ่านการอนุมัติของคณะรัฐมนตรี หากมีการอนุมัติได้รับงบประมาณจากรัฐบาล องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพพร้อมเปลี่ยนเป็นรถประจำทางพลังงานสะอาดได้ทันที เนื่องจากจะลดค่าน้ำมัน รวมถึงค่าซ่อมบำรุงรถจะลดลงด้วย

๓.๓.๓ องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพมีการตรวจควันดำรถประจำทางทุกคันทุกวันก่อนออกให้บริการประชาชน และมีการตั้งด่านตรวจควันดำรถประจำทางร่วมกับกรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓.๔ บริษัท ขนส่ง จำกัด (บขส.)

บริษัท ขนส่ง จำกัด (บขส.) เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกพิษ ดังนี้

๓.๔.๑ แผนการจัดเช่ารถไฟฟ้า ๗๕ คัน งบประมาณ ๕๙๖ ล้านบาท รายละเอียด ดังนี้

- รถมินิบัส (ระยะทางไม่เกิน ๓๐๐ กิโลเมตร) จำนวน ๒๑ คัน
- รถบัส ขนาด ๑๒ เมตร จำนวน ๕๔ คัน

คาดว่าจะส่งมอบส่วนแรก ๔๘ คัน ภายในเดือนเมษายน ๒๕๖๗ และมีการเตรียมความพร้อมเรื่องการติดตั้งสถานีชาร์จไฟฟ้าในต้นทาง ระหว่างทางและปลายทางของแต่ละเส้นทาง รวมทั้งระยะเวลาในการชาร์จไฟของแต่ละคัน

๓.๔.๒ มีแผนการในการลดมลพิษทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว โดยปัจจุบันรถโดยสารในกำกับของบริษัท ขนส่ง จำกัด (บขส.) กำหนดอายุการใช้งานไม่เกิน ๓๐ ปี

๓.๔.๓ การพิจารณาปรับเปลี่ยนเครื่องยนต์รถดีเซลเป็นรถไฟฟ้ายังไม่เหมาะสมกับการใช้งานในประเทศไทย เนื่องจากสภาพอากาศ สภาพการจราจร รวมถึงน้ำหนักของแบตเตอรี่ที่ค่อนข้างมาก และต้นทุนการปรับเปลี่ยนยังค่อนข้างสูง

๔. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการวิสามัญฯ

จากการศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกพิษจากยานพาหนะ การก่อสร้าง และอื่น ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มีการประชุมทั้งหมด ๑๕ ครั้ง เห็นควรให้กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรับปรุง ทบทวน แนวทางและมาตรการในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง ดังนี้

๔.๑ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีแผนและมาตรการดำเนินงานดังต่อไปนี้

๔.๑.๑ สำนักสิ่งแวดล้อม

๑) ตรวจสอบเผื่อระวางค่าฝุ่นละออง PM_{2.5} พร้อมแสดงผลแจ้งเตือนประชาชนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

๒) บูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกฎหมายในการควบคุมแหล่งกำเนิดฝุ่นละออง PM_{2.5} อย่างต่อเนื่อง

๓) ส่งเสริมกิจกรรมการบำรุงรักษาเครื่องยนต์เพื่อลดมลพิษ “รถคันนี้ลดฝุ่น”

๔) ส่งเสริมการใช้รถยนต์ราชการเป็นรถไฟฟ้า

๕) ส่งเสริมการปลูกต้นไม้ยืนต้นเป็นกำแพงกรองฝุ่น ป้องกันสุขภาพอนามัยประชาชน

๔.๑.๒ สำนักอนามัย

ขอความร่วมมือจากศาลเจ้า มีการวางรูปได้แต่ไม่มีการจุดธูป กระจายเงิน กระจายทอง เนื่องจากพบสารตะกั่วเยอะมาก หากขอความร่วมมือทางวัดหรือศาลเจ้าไม่ให้จุดก็จะช่วยลดมลพิษหรือสนับสนุนให้ปรับเปลี่ยนเป็นเตาเผาไร้ควัน

๔.๑.๓ สำนักการแพทย์

คลินิกมลพิษทางอากาศประยุกต์มาจากคลินิกอາชีวเวชกรรม เมื่อมีสถานการณ์ฝุ่นละออง สำนักการแพทย์มีทีมให้คำปรึกษา คัดกรอง ดูแลผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบจากฝุ่นละออง PM_{2.5}

๔.๑.๔ สำนักพัฒนาสังคม

- ๑) ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรแปรรูปฟางข้าวเป็นผลิตภัณฑ์อย่างอื่น รวมทั้งกระบวนการในการรับบริการอัดฟางข้าว การรับซื้อ เพื่อแก้ไขปัญหาในกระบวนการดังกล่าว
- ๒) ควรมีการตั้งโรงจัดเก็บฟางข้าวและรถอัดฟางข้าวเพื่อช่วยเหลือประชาชนในการจัดเก็บและจัดการกับฟางข้าว
- ๓) เสนอให้สำนักพัฒนาสังคมประสานความร่วมมือกับสำนักสิ่งแวดล้อม ในการตั้งโรงบดกิ่งไม้ฟางข้าว เพื่อนำมาทำเป็นปุ๋ยแล้วนำกลับมาใช้ในการดำเนินงานต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร
- ๔) เสนอให้โรงเรียนฝึกอาชีพฯ สอนหลักสูตรยานยนต์ไฟฟ้าตัดแปลงและการทำงานเครื่องฟอกอากาศอย่างง่าย เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพและลดมลพิษทางอากาศ

๔.๑.๕ สำนักการศึกษา

- ๑) โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีแผนเผชิญเหตุ อบรมความรู้เบื้องต้นในการดูแล สังเกตอาการเด็กที่อยู่ในกลุ่มเปราะบาง และมีการให้ความรู้ในส่วนนี้ในวิชาสุขศึกษา ครูอนามัยจะได้รับความรู้จากศูนย์บริการสาธารณสุข โดยคัดกรองเด็กเบื้องต้น ในกรณีที่เด็กมีอาการเบื้องต้นที่ไม่ได้กระทบต่อสุขภาพมากก็จะทำการดูแลเบื้องต้น เช่น ให้เด็กเข้าไปอยู่ในพื้นที่ปลอดภัยในโรงเรียน ไม่ว่าจะป็นห้องพยาบาลหรือห้องประชุม ถ้ามีอาการมากจะประสานศูนย์บริการสาธารณสุขให้มารับตัวเด็กไปดูแลต่อ
- ๒) สนับสนุนให้โรงเรียนในระดับชั้นอนุบาลต้องติดเครื่องปรับอากาศ และเครื่องฟอกอากาศ เพราะในทางการแพทย์เด็กวัยนี้ภูมิคุ้มกันต่ำ และถ้าอุณหภูมิระหว่างวันเปลี่ยนแปลงมาก จะส่งผลต่อสุขภาพของเด็ก
- ๓) สำนักการศึกษาได้มอบนโยบายให้กับโรงเรียนเพื่อให้เล็งเห็นถึงความสำคัญและแนวปฏิบัติต่าง ๆ มีการจัดเซฟตี้โซนให้เป็นพื้นที่เมื่อเกิดกรณีเร่งด่วน เช่น มีค่าฝุ่นเกินมาตรฐานจนเป็นอันตราย
- ๔) การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับโรงเรียน โดยกำหนดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครควรมีพื้นที่สีเขียวร้อยละเท่าไร (พิจารณาตามสัดส่วนของพื้นที่โรงเรียนที่มีอยู่)
- ๕) ส่งเสริมการเพิ่มต้นไม้ บริเวณรั้วโรงเรียนที่ติดถนนใหญ่เพื่อเป็นกำแพงป้องกันฝุ่นละอองให้กับโรงเรียน
- ๖) ห้องเรียนปลอดฝุ่นควรดำเนินการทุกห้อง ทุกระดับชั้น โดยมุ่งเน้นไปที่โรงเรียนอนุบาลก่อน เนื่องจากภูมิคุ้มกันต่ำ

๔.๑.๖ กองโรงงานช่างกล สำนักการคลัง

รถราชการของกรุงเทพมหานคร ควรเปลี่ยนเป็นรถไฟฟ้า ซึ่งรถดีเซลที่ควรเปลี่ยนเครื่องยนต์เป็นไฟฟ้า มีจำนวน ๓,๐๐๐ - ๔,๐๐๐ คัน โดยเริ่มจากรถที่มีอายุการใช้งานมากกว่า ๗ - ๑๐ ปี และเป็นรถที่อยู่ในสภาพดี ใช้งานได้

๔.๑.๗ กรมการขนส่งทางบก

๑) รถเก่าควรเก็บภาษีเพิ่มมากขึ้นเพราะว่าปล่อยมลพิษมากขึ้น หากใช้รถไฟฟ้าภาษีจะถูกลง เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ประชาชนหันมาใช้รถไฟฟ้ามากขึ้น

๒) ในการแก้ไขปัญหามลพิษจากยานพาหนะ โดยบูรณาการร่วมกับของกรุงเทพมหานคร ในการตรวจจับรถยนต์ปล่อยควันดำเกินมาตรฐาน

๔.๑.๘ สำนักการระบายน้ำ

๑) เรือต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร เรือหางยาว เรือต่วน เรือท่องเที่ยว ในคลองต่าง ๆ ใน กรุงเทพมหานคร ซึ่งในแต่ละคลองมีเรือจำนวนมาก ทำให้เกิดผลกระทบทั้งปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เสียง น้ำมันจากเรือ ควัน ยกตัวอย่างเช่น คลองบางหลวง คลองด่าน คลองแสนแสบ สำนักการระบายน้ำควรจัดระเบียบเรือให้เรียบร้อย ลดปัญหาเรือแออัดบริเวณหน้าวัด และเรือเปิดเครื่องทำให้ควันลอยสู่อากาศเป็นสาเหตุให้เกิดมลพิษ

๒) สร้างท่าเรือให้เหมาะสมกับจำนวนประชาชนที่ใช้บริการทางเรือ ลดความแออัดและลดปัญหาการปล่อยมลพิษ

๔.๒ กรุงเทพมหานครควรมีแผนและมาตรการดำเนินงานดังต่อไปนี้

๑) แก้ไขปัญหาฝุ่นละอองตามแนวเส้นทางก่อสร้างรถไฟฟ้า โดยส่วนมากเป็นฝุ่นละอองขนาดใหญ่ PM₁₀ แต่บริเวณที่มีการก่อสร้างรถไฟฟ้าจะมีการจราจรที่ติดขัด ซึ่งรถยนต์มีผลทำให้เกิดฝุ่นละออง PM_{2.5} ดังนั้นควรมีมาตรการหรือออกคำสั่งใด ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาได้ทันสถานการณ์

๒) มาตรการการควบคุมการเผาในที่โล่ง ควรประสานงานไปยังสำนักงานเขตที่เกี่ยวข้องในการประชาสัมพันธ์และขอความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

๓) กรุงเทพมหานครควรศึกษาวิธีการป้องกันการเผาพื้นที่เกษตรจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๔) กรุงเทพมหานคร ควรทดลองนำร่องดำเนินการตามแนวคิด Low Emission Zone ในพื้นที่เขตปทุมวัน โดยศึกษาจากโครงการอากาศสะอาดเขตปทุมวัน” หรือ “ปทุมวันโมเดล” ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นการกำหนดพื้นที่ในการใช้รถมลพิษต่ำ

๕) สนับสนุนให้กรุงเทพมหานครดำเนินการจัดการรถโดยสารไฟฟ้าเพิ่มมากขึ้น เพื่อช่วยลดปัญหาด้านมลพิษของกรุงเทพมหานคร

๖) พิจารณาให้กองโรงงานช่างกล สำนักการคลัง ดำเนินการนำร่องปรับเปลี่ยนดัดแปลงรถสันดาปเป็นรถไฟฟ้า โดยเริ่มจากรถราชการ จัดลำดับวาระรถประเภทใดควรเปลี่ยนก่อน ตามความเหมาะสม และความคุ้มค่าของงบประมาณที่ใช้

๗) มาตรการควบคุมเกี่ยวกับเตาเผากระดาษหรือการจุดธูปในศาลเจ้าและวัด สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร ควรเพิ่มความเข้มงวดในทางปฏิบัติตามแผนการลดฝุ่นละอองที่ได้กำหนดไว้

๘) ในการจัดซื้อรถราชการใหม่ทดแทนรถที่จำหน่าย ควรพิจารณาจัดซื้อเป็นรถพลังงานไฟฟ้า ก่อนเป็นลำดับแรก

๙) กรุงเทพมหานครควรมีข้อบัญญัติหรือข้อบังคับเพื่อลดมลภาวะที่เกิดจากยานพาหนะ การก่อสร้าง และอื่น ๆ ใช้บังคับในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เพื่อให้การลดมลพิษเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(นายพุทธิพัชร์ ธีนยาธรรมนนท์)
ประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ